

POLOTE NABA 2 LETA KOLINI SOSE TAWAKALUBA:TAMO ODODIYA:

¹ Na ba: Polotela, Ya:su Kelisote ebenu sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya:, ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala mabu Godote ebenu ubilo na a:laweniya:. Na ba:gala a hibima: midipino ekawi Timotiko, ale la: puya:te Kolini habalo Godokono sose tawakalubima: deda:hanama, ba:gala komo la: puya:te Guliki hopo konomolo Godokono tawakalubima: da:keda:hanama, ale ba:moe leta la: hiliyonomatamo poemema:

² Wadiyala aeno Nabiwi Godoko ba:gala Kodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino malemale komo ba:gala hete komo la:tamo nikalama:mena:ta.

*Polote Godokono Gelebadi Ikame Komoma:
Kalakala Tabo Dadipatiya:*

³ Wadiyala ale aeno Kodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi Godotamo kalakala tabo kadipatiya:, mabu ebe ba: ebenu gugudi konomamo da:malemalelatelena ba:be Nabiwila, ba:gala ebe ba: iba:tamo gelebadi dikalamena ba:be Godola.

⁴ Iyo, ebete a aeno temeteme hiliyonomo ipuwalo a:gelebadi:menako, mabu ebe ubila ale kebe gelebadi ebegodone da:lawenakoma: a ba:be atu gelebadi komamo komopino

hiya:hiya: temeteme ipuwalo ibi atumu kakowalubilinakoma:

⁵ Numa:la:, ale Kelisoko ipuwalo ba emedena ebe mabuma: hiya:hiya: temeteme komate atamo konomamo keba ka:na kikulihonaka, ba: ba:ba ka:na ebe ipuwado gelebadi komote atamo konomamo atumu ba:kuluhukunakomene.

⁶ Ba:bema: Godokono ubi komo ba: ba:ma ka:nala, kebe hiya:hiya: temeteme komate atamo dikulihonaka, ba:bi temeteme komodo la:le la:eno temeteme ipuwalo la:eno gelebadi komo ba:gala ka:ka: mula: komo kuwatema:nemata, ba:gala aeno temeteme ipuwalo kebe gelebadi komote atamo duluhukunako, ba:be gelebadi komodo la:le atumu la:eno gelebadi komo kakalawema:nemata. Iyo, agodolo da:pola:na ba:bako atu temeteme komate la:tamo da:pikulimina:, ba:bi temeteme ipuwalo la:le hido gelebadi komo lawete kodakodalo ba:bo kola:mota:hanama:nemata.

⁷ Ba:bema: numa:la:, la:le la:eno hibima: midi ipuwado kuititi teta:mo modobolo da:nikulima, ale ba:be komo galane tetelo kumima: hibima: na:midinama:. Iyo, ba:moe komote aeno ukuilo kodakodalo bitana, mabu a iya:tawahala atu hiya:hiya: temeteme komate la: ba:gala a hiliyonomatamo kapimilo keba ka:na kikulihonaka, ba:ba ka:na Godokono gelebadi komote atumu la: ba:gala a hiliyonomatamo kapimilo ba:kuluhukunakomene.

⁸ Ba:bema: aeno hibima: midipi ekaka:la:, A:isiya hopolo atamo duluhukui, a ubila la:le ba:be komo hidonomamo iya:tawaha. Hibila, ba:ba tetelo koko temeteme komate atamo dikuli-

hui aeno ukui komate menemenenomoma: ba eda:haa:me, ale ba:bo emalagidoluima: ale aeno temeteme komoma: ba: dito koha:lahama:nema:.

⁹ Iyo, ale aeno tepo ipuwalo ba:ma ka:na emalagidoluima:, Godokono ubilo aeno ha:laha tetete hibinomolo uluhukui. Huiyatiya eba ka:naha:, hoe komote atamo kuluhukuha:. Ao, Godote a mabuma: ebeno eta ubi ba:ma ka:na ihati, ale ba:bi temeteme ipuwado a ha:kiya aeno helo modoboaha:ma: ga:lalo ale ebe kapiya hibima: ba:bo komidima:, mabu ebe ba: ha:lahapi ka:ka:mo da:wadiya:paa:latelenako ba:be Godola.

¹⁰⁻¹¹ Ba: hibila, ebete ba:bako konomo hoe olalati ipuwalo aeno ka:ka: a:mula:lea:mi, ba:bema: a iya:tawahala ebete galane tetelo aeno ka:ka: gala kakamula:lea:mema:ne, iyo, la:le a toetoe tabamo ba owalubi ale aeno hiya:hiya: olalati komo hiliyonomo ipuwalo aeno hibima: midi komo Godotamo bihatenama: ebete aeno ka:ka: komula:lea:mema:. Ba:bema: numa:la:, Godote la:eno hiliyonomo toetoe tabo duli hona ba:be komodo ebete a hidamo bowalubinakomene, iyo, komo tawakalubi hiliyonomate kalakala tabo ebetamo ba:bema: badipatenakomena:.

Polote Dopamo Da:tamotiya: Ebete Ba:be Nopo Hiya:ma: Midima: Tabo Dolamagiya:

¹² Ba:bema: hibila, ale nawagahanama: mabu aeno tepo ipuwoeno mulu ukui komate a ba:ma ka:na kiyaa:menaka, aeno ododili ipuwalo ale hopo habanapi hiliyonomatamo Godokono talona ba:gala tuputupu emede komo kapiyanomo ba hawakalimi, huiyatiya ba:be komo la: Kolini sose tawakaluba:tamo

konomamo a:hawakaliminakuima:. Numa:la:, Godokono malemale komodo ebete helo atamo nikaa:mena ale ba:ba ka:na kemedena:, eta hopo lumagino mulu ukui komodo ale helo a:kalawa:lema:.

¹³ Ba:be mabuma: nale naeno hiya:hiya: leta ipuwalo naeno ubi bihatenamo, la:le naeno tabo komokomo ba ka:lamihole naeno iya:tulame komoeno ipuwa tiyolo ba:bo kuwatenakoma:,

¹⁴ iyo, wadiyala la:le dopamo aeno iya:tulame komo nanekela keba ka:na ka:lawa:tepuima, ba:ma tetelo la: huiyatiya ba:be iya:tulame komoeno konomo ipuwa hidonomamo kolawema:nemata. Ba:bema: numa:la:, la: ba:be gabodo Kodawa Ya:sukunu Ko Hegelalo a mabuma: kawagahama:nemata, ba:ba tetelo ale la: mabuma: keba ka:na dawagahama: ba:ba ka:na.

¹⁵⁻¹⁶ Ba: hibila, na ba:be komo ba iya:tawa nale nopo ba:ma ka:na ihatimo, la: kowalubilima: nale netewa hiya:hiya: tetelo la:tamo kopuluhukuma:nemo. Ba:bema: nale ba:ma ka:na emalagidoluimo, na Ma:sadoniya hopamo ba to gabo tetelo la:go dopamo pameda:tepate, ba:bene Ma:sadoniya hopone da:kawilamo la:tamo atumu gala kakapuluhukuma:nemo. Ba:gala nale eta ukui ba:ma ka:na kihatimo, nale la: ipuwane Yudiya hopamo to ba tupuimi la:godone owalubi ba:bo kolawema:nemo.

¹⁷ Huiyatiya nale ba:be nopo hiya:ma: miditi la:tamo kapuluhukuha:, ba:bema: diyala, la:le na ukui gagagadawama: kuda: a:midinimata. La: iya:tawahala, hopo habanapa:te ha:da amiho gabodo etapa:tamo “Iyo, na kododima:nemo”

tabo ba ga:la, huiyatiya ba:be tabo komone ohobila:hate “Ao, na a:kododa:mo” tabo etapa:tamo gala dito kaga:lanaka. A:iye! La:le na ba:bako lumagima: kemalagidolonama?

¹⁸ Numa:la:, Godoko hibidawanomoma: ba eda:na ebete aeno hibi komo iya:tawala, ale la:tamo pelamema: ha:da amiho gabodo “Iyo” tabo kaga:laha:. Ba: hibila, ale aeno dopo tabo komone ohobila:te ale la:tamo pelamema: “Ao” tabo gala ba kaga:la, a ba:be komo hibi gabodo ododima:.

¹⁹ A:iye! Na Poloko ba:gala Sailasiko ba:gala Timotiko, ale dopamo la: ipuwalo Hido Tabo ba polamagimi Godokono Gudu Ya:su Kelisokono komo ba:ma ka:na hawakaliminakuima:, ebete etapa:tamo “Iyo, na kododima:nemo” tabo ha:da amiho gabodo goete, ba:be tabone etapa:tamo ohobigalo “Ao, na a:kododa:mo” tabo a:kagaa:mene. Numa:la:, ebete hibidawama: ba eda:na, a hibima: midipi kowalubinama: hiliyonomo tetelo “Iyo” tabo kapiyanomo begoenako,

²⁰ mabu hibila, Godote a kowalubinama: hiya:hiya: tabo dolamaginako, ba:bi hiliyonomo tabo komoma: Ya:suti “Iyo” tabo ba goena, ebe kapiyado ba:bi komate hibinomoma: beda:hanamena:. Ba:moe mabuma: ale Godokono hidohido ododili komoma: aeno toetoe tabamo ebe dawagaminanakoma:, ale “Ba:ba:la” tabo Ya:sukunu mahilamo ba:bema: ga:lanakoma:.

²¹ Ba:bema: kalakala konomola, mabu ale la:go kapimilo Godokono Oemedawa Kelisoko ipuwalo

ba emedena, Godoko ba: a da:kodakoduia:mena
ba:be Helodawala. Iyo, ale ebeno oko kowati-
honama: ebete a ba:bema: uwatiya;

²² ba:bene ale ebenoma: deda:hanama: ba:be
komo kiya:tawahama: ebete ebeno kukala
atamo ba miya:tea:me, ebeno Gobogobo
aeno tepo ipuwamo ba: dito ihatea:miya:.
Ba: hibila, ale ba:be komodo ba:ma ka:na
kiya:tawahama:nema:, kebe hidohido komate
ebegodolo da:pola:na, galane tetelo ebete atumu
ba:bi hiliyonomo komo atamo hibinomolo
kikaa:mema:ne.

²³ Ba:bema: numa:la:, Godote naeno tepo
ipuwano komokomo ba ulamelenamena,
ebete naeno tabo hibi tabonomoma: goe, ba:ma
ka:na na eta ko temeteme la:tamo ikalamema:
ubiha:ma: edimo, ba:bema: nale naeno nopo
hiya:ma: miditi la:eno Kolini habamo kapeha:

²⁴ Huiyatiya ale la: mabuma: kebe oko
kowatinama:, ba:be oko komoma: ukui kubamo
akalawa:la:. Numa:la:, Godokono hibi kalakalate
la:eno tepo ipuwalo kitanama: ale oko ba:bema:
owatinama:, mabu a iya:tawahala la: hibima:
midi ipuwalo kodakodalo la:mota:hanamata, iyo,
a ubihinola la:le a la:eno kokopima: ka:milo aeno
ukui komamo la:le la:eno menemene komago
dito papamila:hale!

2

¹ Ba:bema: nale la: mabuma: ukui ba:ma ka:na
ihatimo, ba:ma tetelo nale la:tamo a:kapa:mo,
mabu nale da:pemo, diyala, la:le kalakala
nagodone laweheno huiyatiya menemene komo
kapiya da: laweoma.

² A:iye! Nale la: menemenema: da:pimidilima, ba:be menemene komote ba itana la: ipuwalo kalakala natamo pote na:kikanamemene? Lumagi puliyala, da: a:kalutamene!

³ Ba: hibila, nale dopamo naeno eta leta la:tamo dododimo, ba:ba tetelo na ubiha:ma: edimo, nale la:tamo ba puluhuku la:godone kalakala laweheno huiyatiya menemene komo kapiya pelawe. Iyo, nale ba:ma ka:na emalagidoluimo, “Wadiyala kalakala komote iba:godone natamo na:puluhukamene, menemene komoteha:!” Ba:bene nale la:eno komoma: ba:moe eta komo hibima: ba midina ba:bo kemalagidoluimo, “Keba tetelo naeno tepo ipuwalo kalakalate ditanamene, ba:ba tetelo iba:te ba: atumu nago hibilo kokalakalahama:na:.”

⁴ Ba:moe ba:be mabuma: nale la:tamo dopo leta ba ododi la: mabuma: ukui bilibilima: eda:te ko temetema:go ba:gala ihi baida:go tabo ba:bo miya:timo, mabu na ubihinola naeno tabo komote la: menemenema: midili. Ao, na huiyatiya naeno ubi ba:ma ka:na ihatimo, nale malemalelo la: konomamo demalagidolenama, la:le ba:be komo naeno tabo uliho komodo hibilo kiya:tawahama:nemata.

Polote Kolini Sose Tawakalubi Da:kiyalamiya: Iba:te Eta Konomo Kuba Ododidawoeno Komo Dito Kegebolemema:

⁵ Ba:bema: numa:la:, la: ipuwalo pote konomo kuba dododi, ba:be lumagino kuba ododi komodo menemene komote na kapiyatamo kuluhukuha:, ao, la: hiliyonomate ba:be atu menemene komo nanekele iya:tawatepahuimata. Huiyatiya nale

ba:moe tabamo ba:ma ka:na kagoeha:, la:le ba:be dawoeno komo kubanomoma: ba ga:la eta kuba huiya ebetamo gala ikame,

⁶ ao, ebete la: komopi hiliyonomagodone dopamo da:lawi ba:be kuba huiyate ba: mod-oboma: edi.

⁷ Ba:bema: wadiyala la: ba:ma tetelo ebena kuba egebolemete nadodoma:la:, iyo, gelebadi komo ebetamo nikama:la:, ebete la:eno malemale hawakalimiha: mabuma: menemene konomo lawete kuiyodopoma: dito eda:kapoma:.

⁸ Ba:be mabuma: nale la: betoelameholemata, la:le ebe malemalelo demalagidolonama, wadiyala la: ba:be komo ebetamo gala na:kahawakalima:la:.

⁹ Ba: hibila, nale dopamo naeno eta leta la:tamo ododimo mabu na ubi ba:ma ka:na ihatimo, la:eno ododili komodo la: kopawilima:, ba:ma ka:na la:le naeno tabamo da:papamila:homa o da: a:kapapamila:hamata.

¹⁰ Ba:bema: numa:la:, keba tetelo la: eta lumagino kuba ododi komo egebolemete dadodomema, ba:ba tetelo na ebena kuba atumu dito kegebolemema:nemo, huiyatiya diyala, ba:ma tetelo ba:bako kubate la: ipuwalo hibilo da: kitanaha:. Ba: hibila, nale eta lumagino kuba egebolemete dadodomemo, nale ba:be komo Kelisokono holo-holo hapulu la: mabuma: kododima:nemo,

¹¹ mabu na ubihinola Saitanate ago ba alaholohona ebete ebena eta ha:da amiho gabodo atamo heloma: eda:. Iyo, a iya:tawahala ebete tawakalubi ebena gubi ipuwamo kebe hiya:hiya: gabodo da:magatalenako!

*Polote Talowase Habalo Ukui Bilibilima:
Dediya:*

¹² Ba:bema: wadiyala la: niya:tawahala:, nale Kelisokono Hido Tabo Talowase habalo konolam-agima: ebamo da:nuluhukuimo, Kodawate gigiho natamo ya:lo a:hiya:mida ba itana ba:bo numimo.

¹³ Huiyatiya ba:ba tetelo nale aeno hibima: midi ekawi Taitasiko nipo da:nohowadimo, ba:bema: nale ukui bilibilima: ba eda: Talowase hibima: midipi tiyolo miya:palette ba:moe Ma:sadoniya hopamo ba: dito pimo.

*Polote Ya:sukunu Hibi Okopino Tuputupu Oko
Komoma: Tabo Dolamagiya:*

¹⁴ Numa:la:, ba:moe hopoenno eta ko gawadubuino ododi komo ba:ma ka:nala, alaholo ipuwalo puya:tamo helonomoma: deda:mene, ebete ba:bi tawakalubi hala:mo matuhulameholete ibi ebena haba tulinomodo dopalamete dito komagatalema:ne ebena awagaha komo hibilo kohawakalimima:. Ba:bema: a Godotamo kalakala tabo kadipatiya:, mabu Kelisoko ipuwalo a puya:te ebena hibi okopima: deda:hanama: ebete a ba: ba:ba ka:na dopaa:mena ebe ha:kiya ebe kawagaminanama:. Iyo, ebe ubila ebete a hopo haba konomodo ba magatoena tawakalubi hiliyonomate Kelisokono komo agodolo ba:ma ka:na kiya:tawahama:na:, ebe ba: hido nibote keba ka:na ka:patena ba: ba:ba ka:nala.

¹⁵ Ba: hibila, Godoko adikumidawate eta hido nibo ilina ebe owatidoloenoma: koa:mo dito di-hatenako, Kelisote a Godotamo ba: ba:ba ka:na

ikaa:mehoiya:, ba:bema: puya:te ka:ka: mula: gabodo da:tolamena ba:gala puya:te hoe gabodo da:tolamena ibi hiliyonomatamo Kelisokono hido nibote agodone patena.

¹⁶ Iyo, puya:te hoe gabodo da:tolamena iba:te ba:be nibo kuba hoe ikame komoma: ga:lana, huiyatiya puya:te ka:ka: gabodo da:tolamena iba:te ba:be atu nibo hido ka:ka: ikame komoma: ga:lana. Ba:bema: a Kelisokono hibi okopi hiliyonomo ipuwalo pote modoboma: keda:na ebena oko kowatinama? Lumagi puliyanomola mabu aeno helote hibilo kitanaha:

¹⁷ Ba:bema: numa:la:, a puya:te hibi oko dowatinama: ba:gala puya:te kateneno ubi komamo dowatina, aeno komo ba:gala ibino komo hiya:hiya:la, mabu iba:te Godokono Tabo olamagimi oko ba owatina, ulihopa:godone mani uwatema: konomamo emalagidolonaka, ilina kolowamipa:te ibino ilina kolowami habamo kebe ukuido ka:watanaka ba:ba ka:na. Huiyatiya a hibi okopino komo ba:ma ka:nala, Godote a ebena oko owatima: hibilo uwatiya:, ba:bema: ale ebena holoholo hapulu ba la:mota:hana eta ha:da amiho tabo olamagimihino, ale Kelisokono ukui tabo kapiya bolamagiminakoma:

3

Godokono Uli Nopo Komodo Tawakaluba:tamo Oko Dowatina Ba:bi Okopino Komo

¹ Huiyatiya modoboha: la:le ba:ma ka:na emalagidolo, a hibi okopa:te a ha:kiya a ba:moe tabamo dawagaminoema: A:iye, komo okopa:te ibino komo kohawakalimima: iba:te komopino

letago keba ka:na ka:wapata:lamenaka, ale la:tamo ba:ba ka:na a:kapelama:lema: mabu la:le aeno komo ya:lo iya:tawahuimata! Ba:gala a atumu ubihinola ale la:godone eta hopeno sose tawakaluba:tamo ba nikuli, la:le a mabuma: iba:tamo ba:bako leta ba:bo ododili!

² Numa:la:, la: Kolini sose tawakalubi la: ba: aeno hibi komo hawakalimino letalata. Iyo, Kelisote ebe ha:kiya aeno tepo ipuwamo la:eno komokomo bimiya:ti, hopo habanapi hiliyono-mate ba:bi tabo ba ka:lamihole la:eno komo ba:gala aeno komo hibinomolo kiya:tawahama:.

³ Ba: hibila, ebena leta ododi tetelo la:eno komo kohawakalimima: ebete hopo haboeno baelo pene kalaweha: ba:gala ebete atumu ba:moe hopeno tabo miya:teno koko dilidili nakola kuwateha:. Ao, ebete huiyatiya Ka:ka: Godokono Gobogoboeno heloamo ba:be leta ba ododi aeno tepo ipuwanomamo la:eno komokomo ba:bo miya:ti, ba:bene ebete a hiya:hiya: hopamo oea:mi hiya:hiya: tawakaluba:te la:eno komo a ipuwado hidamo kiya:tawahama:.

⁴ Numa:la:, aeno Kelisoko ipuwalo emede komodo ale Godoko hibima: ba midina la:eno komo hawakalimima: ba:moe tabo ba:bema: ga:lama:,

⁵ huiyatiya a iya:tawahala, a ha:kiya aeno heloamo Godokono oko mabuma: eta tabo ga:la modoboha:. Huiyatiya kalakala konomola, ale ebena oko kowatima: ebe kapiyate a a:modobuia:menako,

⁶ iyo, Godote modobo helo atamo ya:lo ikaa:miya: ale ebena uli nopo komodo tawakaluba:tamo owalubi oko kowatinama:. Ba:bema: numa:la:, ebete dopamo ebena

hiya:hiya: Tutumu Tabo ba:moe hopoeno netewa koko nakola hunamo keba ka:na ka:miya:tiya:, ebete ba:ma tetelo ebena uli nopoeni tabo ba:ba ka:na kamiya:tiya:ha:, mabu ba:bi pakala Tutumu Tabo komodo hopo habanapa:te hoe huiya kapiya belawenaka. Iyo, ba:ma tetelo ebete ebena uli nopo ebena Gobogoboeni heloamo ba:bema: hawakalimiya:, mabu ba:be Gobogobo ba: hibi ka:ka: tawakaluba:tamo dikalamena ba:be hido Owalubidawala.

⁷ Ba: hibila, Godote dopamo ebena Tutumu Tabo koko nakola hunamiya:tete Mosesetamo ba ikame ba:be atu tetenomolo ebete ebena konomo alo ebetamo ba:bo hawakalimiya:. Ba:be mabuma: Mosesekono holoholote a:la:minanomoma: ediya:, ba:bene ebete tawakaluba:tamo gala da:kapuluhukuya: ba:be a:la:mina komo ha:kiya ba wibonato iba:te huiyatiya ebetamo gahilamehole kamodobuya:ha:. Ba:bema: numa:la:, tawakaluba:tamo hoe huiya dikalamena ba:bi Tutumu Taboeni nopote Godokono alago ba:ba ka:na da:puluhukuya:,

⁸ ba:be komodo a iya:tawahala, ebena Gobogobogodone galane tetelo duluhukuya: ba:be nopoeni alo bada konomola:ka:, iyo, ba:be uli a:la:minoeni helote dopo a:la:minoeni helo na:gogolona!

⁹ Ba: hibila, Godote ebena dopo nopoeni komodo tawakalubi kuba ododilipima: ka:laminako, huiyatiya ba:be kuba huiya ikalame nopote ebena konomo alago uluhukuya:. Ba:bema: ba:be komote a ba:ma ka:na iya:tua:mena, Godote ba:ma tetelo kebe

uli nopoenō komodo tawakalubi ebēno
tuputupupima: da:ka:laminako, ba:be uli
nopoenō a:la:mina helote dopo nopoenō
a:la:mina helo hibinomolo na:gogolona!

¹⁰ Ba:moe ba:be mabuma: ale dopamo
tetelo kebe nopo konomo a:la:mina komoma:
da:ga:lanakuima:, a tetelo uli nopoenō hibi
konomo a:la:mina komote ba:be dopo komoenō
haba da:pelawiya:, ale ba:be uli komo ba umi
ukui hiya:ma: midiliti ba:bo ga:luya:ma:, dopo
komo ba: hibi a:la:mina komoha:, iyo, pakala
nopoenō a:la:mina komote aeno ukuilo ba: dito
wibadiguya:.

¹¹ Numa:la:, kebe nopote agodolo tete nanekēle
kitanatepama: dopamo duluhukuya:, ba:be
nopoenō a:la:mina komote hibilo itanami
huiyatiya galane ha:kiya wibuya:, ba:bema:
ba:be komodo a hibilo iya:tawahala, kebe uli
nopote Godokono ubilo emedena emedena tetelo
ditanamene, ba:be nopoenō a:la:mina helote
dopo a:la:minoeno helo konomamo na:gogolona!

¹² Ba:gala eta komo. A Godokono hibi okopa:te
ebēno konomo a:la:mina komo hibilo kumima:
uliholo bemedēnama:, ba:bema: ale toleheno
Hido Tabo olamagimi oko helonomamo bowati-
nakoma:.

¹³ Huiyatiya a puya:te ba:ma tetelo oko dowati-
nama: a Moseseke huiyaha:, mabu ebēno holo-
holote a:la:minama: dediya:, ba:ba tetelo ebe
ubiha:ma: ediya: Isalaela tawakaluba:te ba:be
a:la:mina komote ebegodone wibadigalo umi, iyo,
ebete ba:be komo iba:tamo kawaminama: ebēno
holoholo kalikamo ba:bema: muliya:.

14-15 Numa:la;, Moseseko tetelo Isalaela tawakaluba:te Godotamo wato kodakodahib-inomoma: eda:hanama:, iyo, Mosesete ebena holoholo kalikamo keba ka:na ka:muliya:, Godote ba: ba:ba ka:na ibino tepo ipuwoeno ukui atumu a:kamula:lalamiya: iba:te du ipuwalo kemedehonama:. Ba:bema: ba:ba tetene tupuimiti ba:ma teta:mo puluhuku ibino ukui komate ba: ba:ba ka:na du ipuwalo pola:lama:nama:, iyo, Mosesete Godokono Bukamo pakala nopoeno hiya:hiya: Tutumu Tabo ba:gala komo owalubi tabo da:miya:tiya:, iba:te ba:bi komokomo ba ka:lamihole ba:bi taboeno ipuwa hibilo kuwatanaha:. Huiyatiya numa:la;, keba tetelo lumagiti Kelisokoba: kemedena: ebetamo da:pemene, Godote ba:be komo kapiyado ebena tepo ipuwa mula:meno kaliko ebegodone kolawemema:ne,

16 iyo, kalakala konomola, lumagiti aeno Kodawatamo dohobigamene ba:ba tetelo Godote ebena tepo ipuwoeno du komo ebegodone hibi-nomolo kuluhukutimima:ne.

17 Ba:bema: numa:la;, aeno Kodawa ba:gala ebena Gobogobo ibi ba: kapiyala, ba:bema: ba:be Kodawoeno Gobogobote kebe lumagigodolo demedena ba:be lumagiti hibi tutu emede komo kiya:tawama:ne.

18 Iyo, kalakala konomola, ba:be mabuma: a hibima: midipi hiliyonomate ba:ma ka:na bemedehonama:, aeno holoholo komula:lema: eta komote itanaheno Kodawoeno konomo a:la:mina komote a ipuwane hibinomolo uluhukunako. Ba: hibila, aeno Kodawa ba:gala ebena Gobogobo iba:te kapiyanomoma:

deda:na, ba:bema: ebegodone duluhukuna
 ba:gala agodone da:kuluhukuna ba:be a:la:mina
 komo atumu ba: kapiyala. Ba:bema: numa:la;
 ba:be a:la:mina komote a ipuwalo hido oko
 ba owatina a hiya:nomo tawakalubima:
 midina. Iyo, lumagiti wakolado hunamo
 keba ka:na ka:nodolonako ale ba: ba:ba ka:na
 Kodawoeno konomo a:la:mina hawakalimi
 komodo alehawaminanama; ba:bema: galane
 tetelo ale ebenu holoholonomoma: hibirnomolo
 koneda:hama:nema:.

4

*Godokono Hibi Okopa:te Kubadopo Gebeto
 Hakamo Ododili Kalilima: Ba Eda:hana, Ebete
 Ebenu Huiya Konomo Ka:ka: Tabo Ibi Ipuwamo
 Dito Dihatiya:*

¹ Ba:bema: a puya:te Godokono hibi okopima:
 deda:hanama: ale oko owati ipuwalo kuiyo-
 dopoma: a:keda:hama;, mabu Godote ebenu
 malemale komodo ba:moe hido oko atamo dito
 ikaa:miya:.

² Ba:be mabuma: ale ba:moe oko hidamo
 kowatinama;, hopo habanapa:te kebe hiya:hiya:
 hilopo komo diya gabodo dododilina ale
 ba:bi hiliyonomo komo gunima:mo ya:lo
 ihilateliya:ma:. Ba:gala ale Godokono
 taboenu ipuwa komokomo hibirnomolo ba
 hawakalilame, tabo ulihopa:te aenu ubi komamo
 kopapamila:halema: ale ha:da amiho gabodo ibi
 dito kakalakuuilamenaha:. Ao, ale Godokono
 umi ipuwalo demedenama: ba:be komo ba
 emalagidolona, ale ebenu hibi komo hawakala
 ba:bema: olamagiminakoma;, mabu a ubila aenu

tabo ulihopi hiliyonomate ibino tepo ipuwoeno mulu ukui komago ba:ma ka:na koga:lama:na:, a ba: Godokono hibi okopima: eda:hanama:, ba:bene iba:te ebene iya:tulame tabo komokomo agodone hidamo kuwatema:na:.

³ Numa:la:, ale Hido Tabo ba olamagimi huiyatiya ba:be taboeno ipuwate ulihopa:godone awaminalo ditanamene, ibi ipuwalo puya:te hoe gabodo da:tolamena ibi kapiyate ba:be ka:ka: taboeno ipuwa a:kalawa:mena:.

⁴ Iyo, iba:te Kelisoko hibima: kamidinaha: mabu Saitanate ba:moe hopo konomolo hibima: midiha:pino godoma: ba eda:na, ebete ibino tepo ipuwoeno ukui duma: ya:lo a:midililamiya: iba:te Hido Tabo ipuwane duluhukuna ba:be alo umikapoma:. Huiyatiya numa:la:, Kelisogodolo konomo a:la:mina komote ditana ebene Hido Tabote ba:be komo ba:ma ka:na hawakalimina, ebe ba:gala Godoko ibi ba: kapiya holoholonomola.

⁵ Ba:moe ba:be mabuma: a ha:kiya a ba awagaminoe aeno komoma: tabo kolamagimihaha:, ao, a huiyatiya Hido Tabo olamagimi ipuwalo Kodawa Ya:su Kelisokono komo kapiya ba hawakalimina, ebe mabuma: a ha:kiya a la:eno huiyaha: okopima: midinama:.

⁶ Ba: hibila, Godote ba: dopamo ba:ma ka:na goiya:, “Alo, ama: du ipuwane puluhukuti na:pa:la:mina,” ba:bema: a tetelo ba:moe atu Helodawate ebene alamo aeno tepo ipuwa a:pa:la:minalea:miya:, Kelisokono holoholo ipuwane duluhukuna ba:be a:la:mina komodo ale Godokono konomo alo hidonomamo kuminama:.

⁷ Huiyatiya numa:la:, a puya:te Godokono hibi okopima: deda:hanama: aeno komo ba:ba:ma ka:nala. Ale kubadopo gebeto hakamo ododili kalilima: ba eda:hana, ebete ebenu huiya konomo ka:ka: tabo a ipuwamo dito ihatiya:, mabu ebe ubila ba:be tabote a ipuwalo ba itana a ba:bo kiya:tawahama:nema:, ba:be ka:ka: taboeno konomo a:la:mina helo aenoha:, ba:ebenola.

⁸ Ba:be mabuma: hiliyonomo hiya:hiya: gabodo temeteme komate atamo ikulihonaka, huiyatiya ba:bi komate aeno ka:ka: mula: komo lawema: gabo duhimi modoboha:. Ba:gala ukui bilibili komate atamo a:pelamenaka, huiyatiya ba:bi komate oko gunima:mo ihiti ukui atamo ikaa:me modoboha:.

⁹ Ba:gala atamo hiya:hiya: alaholohopa:te a:mahila:halenaka, huiyatiya iba:te atamo temeteme ikaa:me ipuwalo Godote a a:kamiya:poa:le. Ba:gala komo hiliyonomo tetelo iba:te a kubamo alukuinaka, huiyatiya ebete ibi na:duhilamena iba:te a hibinomolo kubahia:mekapoma:.

¹⁰ Ba:bema: hibila, hiya:hiya: tete hiliyonomolo ale ba:moe hopolo aeno ha:laha apa:go ba wapata:lamena, ale aeno temeteme komodo hiya:hiya: tawakaluba:tamo Ya:sukunu hoe komo ba:hawakaliminakoma:, mabu a ubila iba:te atu tetelo ebenu ka:ka: agodolo hibinomolo umi.

¹¹ Iyo, ale Ya:suku mabuma: ba:moe hopolo ba emedena atamo hiya:hiya: hoe olalati komate ba:bo pelamenaka, mabu ebe ubila ba:moe hopo habanapa:te ebenu ka:ka: aeno ha:laha apeno temeteme komodo umi.

¹² Ba:bema: kalakala konomola, keba tetelo ba:bako hoe komote a ipuwalo oko dawatina, ba:be atu tetelo Ya:sukunu hibi ka:ka:te la: ipuwalo oko ba:ka-owatina.

¹³ Ba: hibila, Godokono Bukalo ebena eta okodawate tabo dopamo ba:ma ka:na goiya, “Nale Godoko hibima: ba midina tabo ba:bema: olamagimo.” Ba:bema: numa:la:, a ba: atumu, aeno tepo ipuwoeno gobogobate atu hibima: midi komo ba lawe, ale Godokono tabo ba:bo olamagiminakoma: mabu ale ebe hibima: na:midinama:.

¹⁴ Iyo, a ba:moe komo iya:tawahala, pote aeno Kodawa Ya:suku ka:ka:mo dadipatiya:, ba:be Helodawate ebe keba ka:na ka:ka:kimiya:, ebete ba: ba:ba ka:na a ebena hibi okopi ka:ka:mo atumu kowadiya:paa:tema:ne, ba:bene ebete la:la, ala, a hiliyonomo ebena holoholo hapuamo hibilo ba: dito komagatoema:ne.

¹⁵ Ba:gala ba:moe eta komo na:kuma:la:, la: tabo ulihopi mabuma: ale aeno hiya:hiya: temeteme komo biya:tawahanakoma:. Ba:be mabuma: ba:ma tetelo Godokono malemale komote hopo haba konomamo ba tona, komo hiya:hiya: tawakaluba:te ibino dopo tetenomolo ebena tabo dulihonakomena:, ibi ipuwalo komo hiliyonomate kalakala tabo ebetamo ga:la ba:bo kotupuimima:na:, iyo, ba:be komodo iba:te ebe hibinomolo kawagaminama:na:.

¹⁶ Ba:moe ba:be mabuma: ale oko ipuwalo kuiyodopoma: a:keda:hama:. Iyo, ale aeno ha:laha apeno ka:ka:te hopamo hitigalo duminama:, a huiyatiya ba:moe eta komo kalakalago biya:tawahanama:, aeno tepo ipuwoeno ka:ka:te

Godogodone ba pena, eta hegelalo eta helo kalawe, eta hegelalo eta helo kalawe, ba: ba:ba ka:na ba:be hibi ka:ka: komoeno helote a ipuwalo hunamo odolona.

¹⁷ Ba:bema: hibila, ba:ma tetelo ale kebe temeteme komokomo diya:tawahanakoma: ale ba:bi komo hegehegenomo komoma: ga:lanama:, mabu a iya:tawahala ba:bi komate emedena emedena tetelo agodolo a:kapola:namena:. Iyo, ba:bi temeteme komodo ale wiboha: a:la:mina huiya konomo konelawema:nema:, ba:bema: ba:be hido teteno kalakala komote ba:ma teteno temeteme komo hibinomolo konomamo konegogoloma:ne.

¹⁸ Ba:bema: numa:la:, ba:ma tetelo ale ba:moe hopolo kebe hiliyonomo komo aeno baida:mo dulamenama:, ale ba:bi komo hibilo kemalagidolenaha:, a huiyatiya tawakaluba:te ibino baida:mo ulamema: modoboha:ma: deda:hana, ba:bi komokomo kapiya konomamo emalagidolonama:. Ba: hibila, ba:bi komate emedena emedena tetelo Godogodolo ba:pola:namena:, huiyatiya hopo habalo da:pola:na ba:bi ilinate na:wibohona.

5

Hibima: Midipa:te Ibino Uli Ka:ka: Ape Godogodone Lawema: Ubi Dihatena

¹ Ba:bema: a hibima: midipi iya:tawahala, a ba:moe hopolo ba emedena aeno ha:laha apa:te ba: tawakaluba:te kubadopo mimiya tumulu detemoteholena ba:bi mimiya huiyala. Huiyatiya kalakala konomola, ba:ma tetelo da:pola:ma:na ba:bi mimiyate da:kubakubahamena:, Godote a

mabuma: kebe ulinonomo genama ebeno Hunu Habalo detiya:, ale ba:be hibi genama lawete emedena emedena tetelo ba:bolo bemedena: Numa:la:, nale da:goemo ba:be tabo ba: gola, mabu lumagiti kebe uli genama Godogodone da:nelawemene ba:be genama ba: ebeno uli ka:ka: apela, iyo, Godote ba:be genama ha:kiya etiya:, ba:moe hopo lumagitiha:.

² Ba:bema: hibila, ba:ma tetelo ale temetema:go ba ihimina aeno ubi komo konomamo ihatenama:, Godote a ba:be Hunu Haboeno genamamo tiyonomolo konewadipima:. Numa:la:, a ba:be hibi genama da:nelawema:;

³ ba:be komo ba: lumagiti uli hidonomo kaliko keba ka:na ka:pulinako ba:ba ka:nala, iyo, ebete uli kaliko kalakalago kolawema:ne mabu ebete kalikoheno hilopago emede ubihinola.

⁴ Ba: hibila, ale hopo haboeno apa:go ba emedena ba:moe hopoeno hiya:hiya: menemene ipuwalo ihiminama:, huiyatiya aeno ukui komote ba:ma ka:na kitanaha: ale ba:moe hopoeno ape dito miya:pale. Ao, ale ba:ma tetelo aeno ape modobodopoma: ga:lanama:, huiyatiya ba:moe atu tetelo ale Hunu Haboeno uli emede ape uwatema: ubi konomamo ihatenama:, mabu a iya:tawahala ale hibilo da:nuwatema:, ba:ba tetelo wiboha: uli emede ka:ka: komote aeno pakala emede ape ba mula:lea:me ba:bi ape hiya:ma: ba:bo komidilima:ne.

⁵ Ba:bema: numa:la:, ale ba:be uli emede ka:ka: kolawema: pote a da:hiduia:miya: ba:be Helodawa ba: Godotela. Iyo, ebete ebeno Gobogobo atamo dito ikaa:miya:, ba:bema: ale ba:be ko-

modo ba:ma ka:na kiya:tawahama:nema:, kebe hidohido komate ebegodolo da:pola:na, galane tetelo ebete atumu ba:bi hiliyonomo komo atamo hibinomolo kikaa:mema:ne.

⁶ Ba:gala eta komo. Ale aeno hibima: midi ipuwalo toleheno kalakalago bemedinama:, mabu a iya:tawahala ale ba:moe hopoeno apa:go ba emedena aeno uli ka:ka: apa:te aeno Kodawagodolo ebena Hunu Habalo ba:nepola:ma:na. Huiyatiya numa:la:, ba:be hido ka:ka:te a muhulunomolo ditana,

⁷⁻⁸ ale ba:be komoma: ubiha:ma: keda:hanaha:, ao, a toleheno kalakalago bemedinama: mabu ale ba:ma tetelo aeno baida:mo kebe komokomo ulamema: modoboha:ma: deda:hanama:, ale hibima: midi ipuwalo ba wapata:lamena ba:bo biya:tawahanama:, ale ba:bi komo galane tetelo hibinomolo kulamema:nema:. Iyo, hibila, a ubi konomola ba:moe hopo haboeno ape miya:pate aeno Kodawoeno uli genamalo eba:go konemedinama:,

⁹ huiyatiya ale ba:moe hopolo tete ga:ga:nomolo demedenama: o ba:moe hopo tiyolo miya:pate Hunu Habalo da:nemedinama:, ale hiliyonomo tetelo aeno Kodawa kapiya kalakaluimima: aeno tepo ipuwoeno ubi konomamo ihatinama:.

¹⁰ Ba:bema: ba:moe komo ba: ko komonomola, a hiliyonomate Kelisotamo da:nikulima:, ebete Godokono ubi komodo aeno komokomo ba:bo kanagilamelea:mema:ne. Iyo, ale hopo haboeno apa:go ba emedena kebe hiya:hiya: komo dododilinakoma:, ebete ba:bi hiliyonomo komoma: atamo hido huiya ba:gala kuba huiya

modobonomolo ba:bo kikaa:mema:ne.

Godote Kelisokono Ododi Komodo Hopo Habanapi Ebeno Mabulubima: Da:midiliya:

¹¹ Ba:bema: numa:la:, a puya:te aeno Koda-woeno hibi okopima: deda:hanama:, ale ebe toleme gabo ba iya:tawaha komopi hiliyonomo ba:bema: kiyalamenakoma: iba:te ebetamo kohobila:halema:. Iyo, Godote aeno hibi komo iya:tawanomola, huiyatiya na ubila la: la:eno tepo ipuwoeno mulu ukui komago aeno komo ba: atumu hidamo niya:tawahuya:la:.

¹² Numa:la:, ba:moe tabamo a ha:kिया a kawagaminoha:, ao, a huiyatiya aeno ubi komo ba:ma ka:na ihatema:, ale aeno hibi ododi komoma: hidohido ukui la:tamo ba ikalame la:le a mabuma: ba:bo kawagahama:nemata. Ba:bema: la:eno sose ipuwalo puya:te komopino tepo ipuwoeno komokomo hibilo emalagidoleheno ba:bi tawakalubino hunu tama kapiyama: dawagahana, ba:ba:te ibino kuba ukuia:go la:go dolowabeletihuima, ba:ba tetelo la:le modobo helo kolawema:nemata iba:tamo tabo hidamo kohuiyama:.

¹³ A:iye! Iba:te aeno hibi oko owati komoma: a daedaepima: da:ga:lana ba:be tabo hibila:ka? Ao, hibiha:, huiyatiya la: komopa:te tabo ba:ba ka:na da:ga:lama, kubaha:, mabu a ba:bo kemalagi-doloma:nema: ale Godoko kapiya kawagaminanama: oko bowatinama:. Ba:gala eta tetelo la:le la:eno ukui hiya:ma: miditi a daedaeha:pima: da:kaga:lama, ba:be komote atumu modoboma: keda:ma:ne, mabu ba:ba tetelo a ba:ma ka:na

kemalagidoloma:nema: aeno oko owati ipuwalo la:le hibi owalubi komo a:lawemata.

¹⁴ Numa:la:, oko owati ipuwalo Kelisokono malemale emalagidolo komo kapiyate a a:magatoenako, mabu ale ba:moe komo hibima: na:midinama:, ebe kapiyate hopo habanapi hiliyonomo mabuma: hoiya:, iyo, ba:be mabuma: ibi hiliyonomate atumu ebe ipuwado a:kaha:lahuya:.

¹⁵ Numa:la:, ebete ibi hiliyonomo mabuma: hoiya:, mabu Godoko ubihinola hopo habanapa:te ibi ha:kiya ibi kalakaluilamelolo gala kakemedehonama:. Ebete huiyatiya ebene ubi komo ba:ma ka:na ihatena, kebe Kodawate ibi mabuma: da:hoiya: iba:te ebe kapiya kokalakuiminama: nemedehonamena:, iyo, ebe ba: Godote ka:ka:mo dadipatiya: ba:be dawala.

¹⁶ Ba:be mabuma: ale ba:ma tetene tupuim-iti eta lumagino komo ba:moe hopo haboeno hunu tama gabodo gala a:kanagiya:midama:ma:. A:iye! Ale dopamo Kelisokono komo ba:ba ka:na kubamo anagiya:midamenakuima:, huiyatiya kalakala konomola, ale ba:be kuba ukui komo miya:palette ba:ma tetelo ebe hidamo bumina:ma:.

¹⁷ Ba:bema: kebe lumagiti Kelisoko ipuwalo demedena ebene komo ba: ba:ma ka:nala, ebene pakala emede komote ebegodolo da:wibui, uli emede komote ebetamo ba: dito pi, iyo, ba:ma tetelo ebe uli lumagima: eda:na.

¹⁸ Numa:la:, ba:be hido okoeno hiliyonomo komo Godote ya:lo tetelo ha:kiya ododiliya:, iyo,

ale dopamo eba:go alaholohopima: ba eda:hana, ebete huiyatiya a uwatete Kelisokono ododi ipuwado a ebeno hidonomo mabulubima: ba:bo midiya:. Ba:ba tetelo ebete ba:be atu hido oko atamo ba:ma ka:na ikaa:miya:, ale komo tawakalubi ebetamo ba magachele iba:te ago kapimilo ebeno hido mabulubima: keda:hanama:.

¹⁹ Ba:bema: ale hopo habanapi hiliyono-matamo tabo ba:ma ka:na olamagiminakoma:, Godote Kelisokono ododi komodo iba:tamo hido oko ba owatina ibi ebeno hido mabulubima: ba:bo midiliya:, iyo, iba:te dopamo kebe kuba kododilinkui ebete ba:bi hiliyonomo komokomo ebeno ukuini ba: dito egebolelamiya:. Ba: hibila, a puya:te ba:moe oko dowatinama:, dopamo tetelo Godote a ebeno hibi okopima: ba ka:mi ebete ba:moe oko atamo ba:bema: ikaa:miya:, iyo, ebe ubila tawakaluba:te ebeno tabo a ipuwado kulihoma:.

²⁰ Ba:moe ba:be mabuma: ale ba:moe hopolo Kelisokono oko habalo ba la:mota:hana ale tawakaluba:tamo ba:ma ka:na olamagiminakoma:, “Ale la: betoelamehola:ta, wadiyala la: Godotamo haba nikama:la:, ba:bene la:le eba:go alaholoho komo dododinakoma, ebete la: ba:be komone uluhukulatelete la: ebeno hido mabulubima: komidilima:na:ta.” Numa:la:, Godote a ipuwado ba:moe tabo bolamaginako, aleha:.

²¹ Ba: hibila, Kelisote eta kuba ododi komo hibilo kiya:tawanamiha:, huiyatiya Godote a kowalubima: aeno kuba ododili komo ebetamo miya:tea:mete ebe eta kuba ododilidawa

huiyama: ba: dito midiya:, mabu ebete ebena ubi ba:ma ka:na ihatiya:, ale Kelisoko ipuwalo demedenama: ebete ba:be komodo a ebena tuputupupima: komidima:.

6

¹ Ba:bema: la: nonolata, a Godokono hibi okopa:te eba:go oko ba owatina, ale la: ba:ma ka:na toelamehola:ta, Godote hopo habanapa:tamo da:hawakalimiya: la: puya:te ba:be malemale komo da:lawima, la: hidamo! Modoboha: ba:be malemale komote la: ipuwalo hibi oko owatihino la: ipuwane hidohido gaote ba:bema: a:kikulihamena:.

² Iyo, Godote ebena Bukalo eta tabo ba:ma ka:na goena,

“Nale kebe tete hidoma: da:goiya:mo,
     ba:ba tetenomolo
     nale la:eno toetoe tabo uliya:mo,
 iyo, nale la:eno ka:ka: komula:lema:
     kebe hegela modoboma: da:goiya:mo,
     ba:be hegelanomolo la: hibilo owalu-
     biliya:mata.”

Ba:bema: la: hidamo nulia:la:, ba:moe tete ba: Godokono hido tetela, iyo, ba:moe hegela ba: ebena ka:ka: mula: hegelala.

Polokono Oko Mabuma: Hiya:hiya: Temeteme Komate Ebetamo Dikulihuya:

³ Numa:la:, a ubihinola ale tawakaluba:tamo dowatinama: etate ba:be oko kubama: goe, ba:bema: ale oko hidonomo ukuia:go

owatinama: ale komopino nato ukamidalepima:
eda:hakapoma:

⁴ Ba:be mabuma: a Godokono hibi okopima:
deda:hanama:, ale ba:be komo aeno hiliyonomo
ododili ipuwalo kohawakaliminakoma: aeno oko
ipuwalo kodakodalo ba:bema: la:mota:hanama:,
iyo, hiya:hiya: temeteme komo ba:gala
menemene komo ba:gala olalati komate
atamo dikulihonaka, ba:bi komoma: ale oko
a:kamiya:palema:.

⁵ Ba:bema: numa:la:, komo tetelo hibima:
midiha:pa:te a alukuinaka, ba:gala komo tetelo
iba:te a du genamamo dito iya:hekenaka, ba:gala
komo tetelo iba:te tawakaluba:tamo helo ikala-
menaka a kanakapua:mema:. Iyo, komo tetelo
komopa:te a owalubihino a ha:kiya menemene
oko owatihonakoma:, ba:gala komo tetelo u laha
komote a a:miya:poenaka, ba:gala komo tetelo
baa: kape komote a ua:menako.

⁶ Huiyatiya ba:bako hiliyonomo komokomo
ipuwalo Godote atamo dikaa:mena ba:be hido
dalowa:ha: emede komo, ba:gala ebeno mulu
iya:tawa komo, ba:gala aeno tepo ipuwa ko-
dakoduilame komo, ba:gala ebeno malemale
hawakalimi komo, ale ba:bi hidohido komo
kapiya behawakalilamenakoma:. Ba:bene ebeno
Hido-talona Gobogobote a ipuwalo demedena
ba:be komo, ba:gala ale tuputupu gabodo komopi
konomamo demalagidolenama: ba:be komo,

⁷ ba:gala ale ebeno Hibi Tabo dolamagimi-
nakoma: ba:be komo, ba:gala ebeno helote a
ipuwalo oko dowatina ba:be komo, ale atumu
ba:bi komokomo bekahawakalilamenakoma:.

Numa:la:, Godokono tuputupu emede komote ba: aeno alaholo gilima: eda:na, ba:bako gila:te aeno kokoto netewalo ba:pola:na.

⁸ Ba:bema: hibila, komo tetelo tawakaluba:te a hunamo a:wadiya:paa:tenaka ba:gala komo tetelo iba:te atamo hilopo ikaa:menaka, iyo, komo tetelo iba:te a kuba ododilipima: a:ga:lanaka ba:gala komo tetelo iba:te a a:milia:mehoenaka. Ba:bene iba:te a ha:da amihopima: a:ka:minaka, huiyatiya hiliyonomo tetelo ale hibi tabo kapiya bolamag-iminakoma:,

⁹ iyo, iba:te a uwatema: ubiha:ma: ba eda:hana, huiyatiya Godote a kalakalago uwatenako. Ba:gala iba:te na:kaga:lanana aeno olalati mabuma: tatalila a ba: koha:lahama:nema:, huiyatiya numa:la:, ale Godokono ubilo ka:ka:go bemedenama:, iyo, ale iba:godone koko temeteme iya:tawahanakoma:, huiyatiya ebete ibi na:duhilamenako aeno ka:ka: hibinomolo kiya:hilia:mema:.

¹⁰ Ba:bema: komo tetelo ale ihi baida:gopima: eda:hanakoma:, huiyatiya hiliyonomo tetelo aeno tepo ipuwalo kalakala kapiyate itananako, ba:gala tawakaluba:te a awaepima: ga:lanaka huiyatiya komo ibi hiliyonomo ale Godokono tepo ipuwoeno hidohido komamo dogodogopima: midilinakoma:, iyo, iba:te a ilinaha:pima: ka:minaka huiyatiya Godokono dogodogo komo hiliyonomate agodolo ba:pola:na.

¹¹⁻¹² O Kolini mabuluba:la:, numa:la! Ale la: ba emalagidolena aeno tepo ipuwoeno malemale gigihote la:tamo a:hiya:midalo bitana, iyo, ale eta

hibi komo awaminaheno tabo la:tamo hawakala
ba:bema: olamagimima:. La: huiyatiya la:eno
tepo ipuwoeno gigiho atamo a:kalapilalimata,

¹³ ba:bema: nale la: naeno gugudima: ba midili
tabo ba:ma ka:na olamagimo, aeno tepo ipuwalo
la: mabuma: ditana, wadiyala la:le ba:be atu
malemale komodo la:eno tepo ipuwoeno gigiho
atamo atumu na:ka-a:hilama:la:.

*Oko Owati Ipuwalo Hibima: Midipa:te Hibima:
Midiha:pa:go Kapiyama: Akeda:hala:*

¹⁴ La: hidamo! La:le eta oko owati ipuwalo
hibima: midiha:pa:go kapiyama: akeda:hala:,
mabu puya:te Godokono tuputupu ododilipima:
deda:hana ba:gala puya:te Godokono tutumu
tabamo papamila:ha ubiha:ma: deda:hana, iba:te
eta komo kapimilo keba ka:na na:kododimina:?
Iyo, alo ipuwalo da:wapata:lamena ba:gala du
ipuwalo da:wapata:lamena, iba:te kapimilo keba
ka:na na:kemedenamena:?

¹⁵ A:iye! Kelisoko ba:gala Saitanako iba:te
eta komo ododima: ibino ukui kapiyama:
a:kamida:mena:! Iyo, hibima: mididawa
ba:gala hibima: midiha:dawa, ibino ukui
komate hiya:hiya: ba pola:na iba:te kapimilo
emedenama: gabote a:kitanamene!

¹⁶ Ba:gala ba: ba:ba ka:na Godoko adikumidawa
ba:gala ida:da:li gobogobo adikulamedawa, ibi
netewapino ukui komate ba alaholohona milo
komoeno nopo tamote gabo a:kuma:mena:!
Numa:la:, a puya:te Ka:ka: Godo hibima:
da:midinama:, a ba: ebe adikumino hiya:nomo
genamala, ba:bema: ebete ba:be komo ba

emalagidolo ebeno Bukalo tabo dopamo ba:ma
ka:na goiya,

“Nale naeno tawakaluba:go ba emedena,
iba:te naeno holoholo hapulu
ba:wapata:lamenamena,
iyo, iba:te na kapiya ibino Godoma: ba
ka:namina,
nale atumu ibi naeno hibi tawakalubima:
ba:ka:laminamo.”

¹⁷ Ba:bema: Kodawate gala ba:ma ka:na
kagoiya,

“Naeno tawakaluba:la,
wadiyala la:le hibima: midiha:pi ipuwane
nikulihala,
la: ba:gala ibi la:le
netewa hiya:hiya: kapiyuimi ipuwalo
kemedehonama:
Ba:bene nale kebe komokomo kubama:
da:goenakomo,
la:le ba:bi kuba dalowa: komo akologili-
nakala,
mabu la:le ba:moe tabamo da:papamila:hanakoma,
nale la: hibilo kalakalago buwatanakomata.
¹⁸ Iyo, ba:ba tetelo nale la:eno nabiwima: ba
eda:na,
la:le naeno gugudima: beda:hanamata,
mabu na Helonomo Kodawate
ba:moe tabo hibilo goemo.”

7

¹ Naeno hidohido mabuluba:la:, numa:la:, Godote ba:bi hido tabo a hibima: midipi mabuma: hibinomolo olamagiya:, ba:bema: ale aeno apa:mo dododilinakoma: ba:gala aeno tepo ipuwalo demalagidolenakoma:, ba:bi hiliyonomo komo ipuwalo eta dalowa: komote itana modoboha:. Iyo, kebe kuba dalowa: komate agodolo da:pola:na, wadiyala ale ba:bi komo hiliyonomo ukulalete, Godoko toleme ipuwalo ba emedena aeno ka:ka: konomo ebe kapiyatamo bikamehonakoma:.

Polote Kolini Sose Tawakalubino Ododili Komoma: Ko Kalakala Da:lawiya:

² Ba:bema: nale la: gala na:kakiyalamemata, wadiyala la: la:eno tepo ipuwoeno gigiho atamo na:hilama:la:, mabu numa:la:, ale la:eno kapiyuimi ipuwalo eta lumagitamo eta kuba komo kododiha:, iyo, ale eta kapiya lumagi kakubahimiha: ba:gala ha:da amiho gabodo eta lumagino eta kapiya ilina kalawemeha:.

³ Huiyatiya nale ba:moe tabo komamo ba:ma ka:na kagoitaha:, la:le eta kuba natamo ododimata. Ao, nale ba:moe leta ipuwalo dopamo keba ka:na ka:goemo atu tabo gala ba:ma ka:na kagoitamo, ale aeno tepo ipuwoeno malemalelo la: nemalagidolenata, iyo, la:la, ala, ale tete ga:ga:nomolo ba:moe hopolo kapimilo demedehonama:, aeno ha:laha teta:mo ba:be atu malemale ipuwado pawa konikulima:nema:.

⁴ Ba:bema: la:le na atumu malemalelo da:kemalagidolonenama, nale ba:be komo hibilo ba iya:tawana la: mabuma: konomamo

awagahanamo. Iyo, naeno tepo ipuwalo kalakala komote konomamo bitana, mabu a hibi okopa:tamo hiya:hiya: temeteme komate dikulihuya:, nale ba:bi temeteme ipuwalo ba luta la:eno hibi komo demalagidolonakomo, gelebadi komote naeno tepo ipuwa ba:bo tabuiminako.

⁵ Numa:la:, ale aeno konomo oko mabuma: heloha:dopoma: ba eda:ha ba:moe Ma:sadoniya hopamo ba:bo pelamima:, huiyatiya ale ba:malo hawela amiho tete hibilo kapumiha:, mabu komo hiya:hiya: temeteme komate atamo gala ba:ma ka:na kapikuliya:, komo hibima: midiha:pa:te alaholo komo atamo a:wadahiya: ba:gala aeno tepo ipuwalo tole komate a:mahila:haliya:.

⁶ Huiyatiya Godoko iya:tawanomola, puya:te oko ipuwalo kuiyodopoma: deda:hana ba:bi tawakalubino tepo ipuwa koheluilamema:, ba:bema: aeno ukui bilibili ipuwalo ebete Taitasikono pe komamo a owalubi.

⁷ Hibila, ale ebeno pe komo dumima: kalakala ba:bo lawima:, huiyatiya ba:ba tetelo ale ba:be kapiyanomo komoma: kakalakahaha:. Ao, la:le ebe keba ka:na kowalubiuima, ale ba:be tabo ebegodone dulima: eta kalakala gala ba:bo kalawima:. Ba:bene ebete a ba:ma ka:na da:kiyaa:mi, la:le na unamema: ubi konomamo dihatenama, ba:gala la:le natamo temeteme ikaname mabuma: la:eno tepo ipuwalo menemenema: deda:hanama, ba:gala ba:ma tetelo la:le na kokalakuinamema: konomamo demalagidolonama, nale ba:bi komokomo dulihiimo naeno kalakalate hununomamo ba:bo odolui.

⁸ La:le naeno eta leta ododi komodo teme-
 teme da:lawima, nale ba:be komo iya:tawate
 temeteme komo atumu a:kalawa:tepuimo, huiy-
 atiya nale ba:be temeteme tama:mo dito ihatimo
 mabu na ba:ma ka:na iya:tawuimo, naeno tabo
 komote kebe temeteme la:tamo dikalami ba:be
 temeteme komote tete ga:ga:nomolo la:godolo
 a:kitanamene.

⁹ Ba:bema: ba:ma tetelo naeno leta ododi ko-
 moma: kalakala komote nagodolo bitana, huiy-
 atiya numa:la:, la:le dopamo diya:tawahuima
 ba:be temeteme komoma: na kakalakalanaha:,
 ao, naeno kalakala bitana mabu Godote la:eno
 temeteme komamo eta hido oko la: ipuwalo ba
 owati, la:le la:eno ukui hiya:ma: midiliti ebetamo
 gala ba:bo kohobilimata. Ba:bema: hibila, a
 Godokono hibi okopa:te aeno tabamo temeteme
 la:tamo dikalami, ale ba:be komodo eta kuba
 komo la:tamo kododiha:!

¹⁰ Iyo, kebe temeteme komate Godogodone
 lumagitamo dikulinaka, ba:bi temeteme komodo
 ebete ebenu ukui hiya:ma: miditi Godotamo ba:bo
 kohobigama:ne, ba:bema: ebete ka:ka: mula:
 komo da:lawemene, ba:ba tetelo ebenu teme-
 teme komote wibadigate kalakala kapiyate ki-
 tanama:ne! Huiyatiya kebe temeteme komate
 ba:moe hopoenno ubi komo ta:matale ipuwane
 lumagitamo dikulinaka, ebete ba:bi komodo eta
 kalakala a:kuma:mene mabu ebete hoe komo
 kapiya kolawema:ne.

¹¹ Ba:bema: wadiyala la: ba:moe komo
 numa:la:. Godote la:eno temeteme komodo
 la: ipuwalo eta hidonomo oko ba:ma ka:na
 owati, la:le ebegodone hido ukui lawete ebenu

tuputupu emede komo kohawakalimima: la:eno ubi konomamo ba:bo ihatimata. Ba:bene la:eno kapiyuimi ipuwalo kebe lumagiti kuba dododi, la:le ebena kuba mabuma: tole konomo ba lawe la:eno mauba komo ebetamo hibinomolo ba:bo hawakalimimata. Iyo, la:le na gala kakunamema: ubi konomamo ba ihate, la:le la:eno ododili komamo na kokalakaluinamema: ukui hibinomolo ba:ma ka:na a:lawimata, la:le kuba ododidawatamo ebena kuba huiya modobonomolo kikamema:. Ba:bema: kalakala konomola, la:le ba:moe hiliyonomo ododili komodo la:eno tepo ipuwoeno tuputupu komo a:hawakalimimata, iyo, kebe kubate la: ipuwalo duluhukui Godote ba:be kuboeno huiya la:tamo ba:bema: a:kikalama:mena:ta.

¹² Ba: hibila, dopamo nale la:tamo eta leta dododimo, ba:be komodo nale kuba ododi dubutamo ebena temeteme huiya ikamema: kemalagidoloha:, ba:gala ebete potamo kuba dododi nale ba:be lumagi gelebadimima: ukui atumu kihateha:. Ao, nale huiyatiya naeno ubi komo ba:ma ka:na ihatimo, la:le a Godokono hibi okopi malemalelo konomamo keba ka:na kemalagidoleonama, la:le la:eno tuputupu ododi komodo ebena holoholo hapulu ba:be komo hidamo kiya:tawahama:nemata.

¹³ Ba:bema: ba:moe ba:be mabula, ale la:eno komo Taitasigodone dulima:, ba:be komodo hido gelebadi komote atamo ba:bo pi.

Ba: hibila, ba:be atu tetelo eta hido komote atamo ba:ma ka:na kuluhukui, ale Taitasikono kalakala dumima: aeno kalakalate hunamo ba:bo odolui, mabu ebete a bikiyaa:mi, ebegodolo kebe

ukui bilibili komote ditanui, ba:be komo ipuwalo la: hiliyonomate ebe keba ka:na kowalubiuima.

¹⁴ Numa:la:, dopamo nale Taitasiko la: Kolini sose tawakalubino komoma: ba kiyame naeno oko komoeno hido awagaha ipuwalo la: ba:bo mililameholimata, ba:bema: kalakala konomola, ebete la:tamo da:puluhukui la:le ebenu holoholo hapulu kebe hidohido komo dododilinakuima, la: ba:be komodo na kahilopuinameha:. Ba: hibila, ale la:eno komoma: kebe mililamehole tabo da:ga:luima:, ebete ebenu baida:mo ba:bi komokomo la:godolo hibinomolo a:pulami.

¹⁵ Iyo, la: hiliyonomate Taitasiko ba toleme la:eno ukuilo ebe hunamo adipatelo da:lawima, ba:gala la:le ebenu tabo ulihote ebetamo da:papamila:huima, ebete ba:ma tetelo ba:bi komo kalakalago ba emalagidole, ebenu tepo ipuwalo ditana ba:be malemale komote la: mabuma: hununomamo odolona.

¹⁶ Ba:bema: Kolini sose tawakaluba:la:, nagodolo ditana ba:be kalakala bada konomola:ka:, mabu na la:eno hibi komo iya:tawanomola, ba:ma ka:na na katoletolenaha: la:le la:eno ododili komodo natamo hilopo kikanamema:.

8

Kolini Sose Tawakaluba:te Awaepi Kowalubilima: Polote Ibi Da:kiyalamiya: Iba:te Malemalelo Ibino Komo Mani Tama:mo Komiya:tema:

¹ Ba:bema: aeno hibima: midipi ekaka:la:, a ubila la:le ba:moe komo niya:tawahala:, Godote ebenu malemale Ma:sadoniya hopoeno hiya:hiya:

sose tawakaluba:tamo ba ikalame iba:godolo bada hido oko dowati.

² Numa:la:, keba tetelo iba:te ibino hibima: midi mabuma: koko temeteme duwatanakui, iba:te huiyatiya ibino awae emede komo kubanomamo ba iya:tawaha ibino kalakala hununomamo dodolui, ba:bema: iba:te konomo malemala:go ibino mani Godotamo konomamo dito ikamehuya:.

³ Iyo, na Polote hibi tabo ba:ma ka:na goemo, ibi ha:kiya ibi owalubilima: eta komo amawada:heno Godotamo konomamo ikamehuya:, ba:bema: a komopa:te Ma:sadoniyapanino awae emede komo ba emalagidolo iba:te Godotamo kebe mani ikamehoma: modoboma: da:ga:luima:, ibino ikame ukuiti huiyatiya aeno ikameho ukui a:gogolui. Ba: hibila, eta lumagiti ibi kiyalameha: tetelo ibi ha:kiya ibino ubilo

⁴ a betoea:mehoiya:, ale komo hopeno sose tawakaluba:tamo tete keba ka:na kikalamima: ale iba:tamo tete ba:ba ka:na kakikalamema:, Godokono tawakalubi ipuwalo puya:te awaelo kubamo demedehona iba:te ba:bi Yudiya hoponapi ibino mana:mo kowalubilima:.

⁵ Ba:bema: numa:la:, iba:te a toea:mehoe komodo ibino tepo ipuwoeno hido ukui ba:ma ka:na hawakalimiya:, iba:te ibino ka:ka: konomo aeno Kodawatamo dopamo ikamehote, ba:bene Godokono ubilo iba:te ibino ka:ka: atamo malemalelo atumu gala a:kikaa:mehuiya:.. Ba: hibila, ale ibino tabo dulima:, a koamo la:wa:hate kalakala ba:bo lawima:.

⁶ Ba:be mabuma: Kolini sose tawakaluba:la:, la: ipuwalo ba:moe malemale oko dopamo

da:tupuimi ba:be dawa ba: Taitasitila, ba:bema: ale ebe a:kiyamima:, la:le la:eno komo mani malemalelo tama:mo da:miya:tenakoma, wadiyala ba:be komo hibilo kupula:ma: ebete la: komo tabamo na:powalubila:mena:ta.

⁷ Numa:la:, Godote la:tamo ebena hidohido komo konomamo ikalamia:ta, ba:ma ka:na la:eno hibima: midi komo, ba:gala la:le ebena tabo olamagimi komo, ba:gala la:eno iya:tawa komo, ba:gala ebena oko owatima: la:eno ubi konomamo miya:te komo, ba:gala la:eno malemale atamo hawakalimi komo, ba:bi hidohido komo hiliyonomate la:godolo modobonomolo pola:na. Ba:bema: a ubila la: ba: atumu ba:ma tetelo ba:moe eta malemale oko owati ipuwalo la:eno mani awaepa:tamo konomamo dito nikalamiya:la:.

⁸ Numa:la:, nale ba:moe tabo olamagi komodo la:tamo Godokono eta tutumu tabo kikalameha:, ao, nale huiyatiya ubi bihatemo la:eno malemale emalagidolo komo kumima:, da: kola: o da: deha:potola:. Iyo, komo hibima: midipa:te ibino malemale komo hawakalimima: ibino ubi komo konomamo keba ka:na ka:miya:tena, nale ba:be komoma: goemo mabu na ubila la: la:eno ubi komo atumu ba: ba:ba ka:na na:kamiya:tiya:la:.

⁹ La: iya:tawahala aeno Kodawa Ya:su Kelisote ebena malemale keba ka:na ka:hawakalimiya: ba:be komo. Ba: hibila, ebete Hunu Habalo dogodogodawanomoma: ba eda:na, huiyatiya la: mabuma: ebe ha:kiya ebe awaedawama: miditi ba:moe hopamo ba:bo pehawakaluya:, iyo, ebete ebena ubi bihatiya: la:le ebena awae emede ko-

modo dogodogopima: keda:hanama:.

¹⁰ Numa:la:, la:le awaepi kowalubilima: ya:lo gogolo la:eno komo mani malemalelo tama:mo miya:te da:tupuimima, la:le hibima: midipi hiliyonomo ipuwalo dopo tawakalubima: eda:huimata, iyo, komopa:te eta komo tupuimihino la:le la:eno ubi komo dopamo a:hawakalimimata. Ba:be mabuma: naeno ukui ba:ma ka:na itana, ba:moe tetete ba:hido tetenomoma: eda:na la:le ba:be hido oko kupula:ma:.

¹¹ Ba:bema: la:godolo kebako maniti modobolo da:pola:lama:na, wadiyala la:le malemalelo ba:ba:ba ka:na dito na:miya:tenakuya:la:, iyo, la:le ba:moe oko owatima: kebe hidonomo ubi komo dopamo da:miya:tima, wadiyala la: ba:ma tetelo ba:be atu ubi komago la:eno komo nupula:digala:.

¹² Ba:gala eta komo. Kebe lumagiti eta komo Godotamo malemalelo ikamema: dewagelena, ebenu tepo ipuwa komote keba ka:na kitana ba:gala ebegodolo kebe maniti modobolo da:pola:na, Godote ba:bi komo ba iya:tawa ebenu ikame komo modoboma: o modoboha:ma: ba:bo kogoema:ne, iyo, kebe lumagigodolo mani pola:ma:naheno Godote ebenu ikameha: komoma: ebe kubadawama: a:kagaa:mene.

¹³⁻¹⁴ Ba:bema: numa:la:, naenu ubi komo ba:ma ka:naha:, la: kapiyate la:eno mani malemalelo miya:te komodo konomo temeteme ba iya:tawaha, komo hibima: midipa:te hibilo a:kododa:mena:. Ao, na iya:tawala la:eno maniti ba:ma tetelo kokodopoma: eda:hana, ba:bema: naenu ukui ba: hibima: midipi ipuwalo puya:te ba:ma tetelo awaelo

demedehona, wadiyala la: la:eno dogodogo komamo ibi dito nowalubiliya:la:. Ba:bema: hibila, galane keba tetelo iba:te dogodogopima: deda:hanamena:, la: huiyatiya awae ipuwalo ba emedena iba:te owalubi komo la:tamo ba:bo kihatema:na:. Kalakala konomola, ba: ba:ba ka:na hibima: midipi hiliyonomo ipuwalo etapa:te etapa:tamo ibino hiya:hiya: modobo tetelo nikama:tihuinakamena:.

¹⁵ Numa:la:, ba:be komo hawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na bitana,

“Godote Isalaela tawakaluba:tamo
hanohano gabodo dikalamenakui,
puya:te ba:be ma:na baa: konomamo duwate-
nakui
iba:godolo komo ka:luhilinakuiha:,
ba:gala puya:te nanekela:mo duwatenakui
ibino baa:te atumu kawibonakuiha:.”

*Taitasiko Ba:gala Komo Netewa Hibima: Midipi
Ekaki Ibino Pelame Komoma: Polote Dolamagiya:*

¹⁶ Ba:bema: wadiyala a Godotamo kalakala tabo kadipatiya:, mabu la: kowalubilima: kebe ubi komote agodolo konomamo ditana, ebete ba:be atu ubi komo Taitasikono tepo ipuwamo ya:lo ihati.

¹⁷ Numa:la:, sose tawakaluba:te awaepi mabuma: mani malemalelo da:miya:tenaka, Taitasiti ba:be oko la: ipuwalo katama: ale ebe da:kiyamima:, ebete ebena ubi komo ba hawakalimi aeno tabo kalakalago ba:bo uli, ba:bene ebete ebena ubi konomo ba:moe eta komodo atumu a:kahawakalimi, ebe ha:kiya ebena ubilo tabo ba:bo ihati ebete ba:moe leta

la:tamo adahete la:eno malemale ododi ipuwalo
la: kopowalubilima:.

¹⁸ Ba:bema: ale eba:go aeno eta hibima:
mididawa ekawi la:tamo kapoemema:, ebe ba:
Hido Tabo olamagi oko hidonomamo dowatina
ba:be dubula, iyo, ebena oko mabuma: hiya:hiya:
sose tawakalubi hiliyonomate ebena komo
iya:tawahate ebe na:milimihona.

¹⁹ Ba:gala ba:moe owalubidawoeno
komoma: ba:moe eta komo na:kuma:la:,
sose watowatopa:te ebe a:lawiya:, ebete
a komo okopa:go ba wapata:lamena sose
tawakalubino malemale mani awaepa:tamo
katama:. Ba: hibila, a hiliyonomoeno
ubi komo ba: ba:ma ka:nala, wadiyala
ba:moe oko owati ipuwalo tawakaluba:te
Kodawa Godoko nawagaminamena:, ba:gala
awaepi kowalubilima: kebe ubi komote
a watowatopa:godolo konomamo ditana,
wadiyala ale aeno ododi komamo ba:be hido
ukui komo hibima: midipi hiliyonomatamo
kohawakalimima:nema:.

²⁰ Huiyatiya sose tawakaluba:te kebe mani
ibino konomo malemala:go da:miya:tenaka, ale
ba:be konomo mani eta muhulu hopamo katama:
iba:godone duwatema:, a ubihinola eta lumag-
iti aeno hiliyonomo ododili komo ipuwalo eta
kapiya komo kubama: goe.

²¹ Iyo, ale aeno konomo ubi komo ba:ma ka:na
ihatenama:, aeno Kodawa Godokono holoholo
hapulu tuputupu komokomo kapiya kododil-
ima:, ba:bene ale ba:be komo ba emalagidolona
aeno ubi komo na:ka-ihatenama:, ale hopo ha-

banapi hiliyonomoeno holoholo hapulu atumu
tuputupulu kowapata:lamenama:.

²² Ba:moe ba:be mabuma: ale aeno
komo netewa okopa:go ba:moe eta hibima:
mididawa ekawi la:tamo kapoemema:. Ba:
hibila, ale hiya:hiya: oko ebetamo dopamo
dikamehonakuima:, ebete ba:bi hiliyonomo
komo tuputupunomolo kododilima: ebeno
ubi komo koamo ba hawakalimi ale ba:bo
uminakuima:. Ba:bema: ba:ma tetelo ebete
ebeno ubi konomamo gala na:ka-ihatena
ba:moe eta oko la:godolo kopowatima:, mabu
la:le la:eno malemale komo awaepa:tamo
hibilo da:hawakalimima ebete ba:be komo
hibima: na:midina. Numa:la:, ba:moe uli oko
kowatima: ebegodolo kebe ubi komote kitana,
ba:be komoeno helote ebegodolo dopamo
ditanami ba:be pakala ubi komoeno helo hibilo
na:gogolona.

²³ Ba:bema: nale dopamo da:goemo ba:be
komoma: gala na:kagoemo, na ubila naeno
hidonomo mabulubi Taitasiko la:tamo gala
kapuluhuku, mabu ebe ba: la: mabuma:
nago oko kapimilo dowatina ba:be lumagila.
Ba:gala numa:la:, komo netewa hibima: midipi
ekaka:te Taitasikoba: la:tamo ba:moe letago
da:puluhukumina:, ibi ba: ba:moe Ma:sadoniya
hopoeno hiya:hiya: sose kapiyuimipa:te la:tamo
da:poelama: ba:bi okopila, ba: hibila, ibino
ododili ipuwalo iba:te Kelisoko nawagaminana.

²⁴ Ba:bema: Kolini sose tawakaluba:la:,
la:godolo ditana wadiyala la: ba:be malemale
komo iba:tamo na:hawakalimiya:la:, ba:bema:

ba:moe hopoeno hiya:hiya: sose tawakaluba:te
 ba:ma ka:na kiya:tawahama:na:, la:eno malemale
 komote hibilo ba itana, ale la: mabuma: kebe
 mililamehole tabo dopamo da:ga:lanakuima:
 ba:be tabote hibinomoma: eda:na.

9

*Kolini Sose Tawakaluba:te Ibino Komo Mani
 Malemalelo Da:miyatemenā: Polote Ba:be Komo
 Hibima: Midilo Tabo Dolamagiya:*

¹ Numa:la:, Godokono awaepi mabuma: komo
 hiya:hiya: sose tawakaluba:te malemalelo ibino
 mani tama:mo da:miya:tenaka, nale ba:be komo
 la:tamo hawakalimihino, na iya:tawala la: huiy-
 atiya la:eno komo modobolo kododima:nemata,

² mabu la:le la:eno tepo ipuwalo ba:bi awaepi
 malemalelo kowalubilima: ya:lo a:hiduimata.
 Iyo, nale naeno oko komoeno hido awagaha
 ipuwalo la: Guliki hoponapi sose tawakalubi
 ba mililamehole, la:le ya:lo gogolo da:hiduima
 ba:be komo Ma:sadoniya hopoeno hibima:
 midipa:tamo olamagimo. Ba:bema: kalakala
 konomola, la:le la:eno malemale hawakalimima:
 ubi konomamo da:miya:tenakoma, komo ibi
 hiliyonomate ba:be komo uliti atu malemale oko
 tupuimima: ukui ba:bo lawiya:

³ Huiyatiya na ubihinola nale dopamo la: kebe
 komoma: da:mililameholima, la: ba:ma tetelo
 ba:be komo ododiha:pima: eda:ha. Ba:bema:
 numa:la:, nale ba:moi hibima: midipi ekaki
 la:tamo poelamemo, mabu iba:te la: komo
 tabamo ba powalubili, la:eno malemale mani
 noelame tete peheno la:le ba:be komo ododima:

dopamo hibilo kohidoma:nemata, nale la:mabuma: dopamo keba ka:na kolamagimo ba:ba ka:na.

⁴ Huiyatiya la: nulia:la:, na ba:gala komo Ma:sadoniya hopeno hiya:hiya: sose tawakalubi, ale la:eno malemale mani uwatema: da:pikulima:, ba:ba tetelo la: ba:be komo ododiha:pimo da:pulamemena:, a keba ka:na na:kewagelema:? Iyo, aeno hilopote konomoma:keda:ma:ne, mabu a dopamo la: hibima: ba midili la:le ba:be malemale komo hibinomolo kododima: hawakala a:ga:luima:. A:iye, ba:ba tetelo la: ba: atumu, la: kebe hilopo da:lawema ba:be hilopo bada konomola:ka:!

⁵ Ba:moe mabuma: nale naeno ukui ba:ma ka:na ihatimo, nale peheno ba:moi komo ekaki kogahugahuilamema:nemo iba:te la:tamo dopamo kopikulima:. Ba: ba:ba ka:na la:le kebe konomo malemale komo hibilo ododima:dopamo dolamagimima, iba:te la: komo tabamo ba powalubili, la:le la:eno komo mani tama:mo malemalelo dito komiya:tema:nemata naeno pe teta:mo. Iyo, wadiyala nale peheno la:ha:kiya la:eno kalakala tetelo ba:be malemale komo dopamo na:hiduimiya:la:, huiyatiya modoboha: nale la:eno ododiha: komo pumiti, la: ba pikiyahalame la:le hilopo komago la:eno komo ba:bo ododi.

Pali Hakamo Konomamo Damihona Ba:be Lumagiti Ebedo Hido Huiya Konomamo Kolawema:ne

⁶ Ba:bema: ba:moe ba: ko komonomola. Kebe lumagiti kapiyakapiya kikipo hakamo damihomene ebete ba: ba:ba ka:na ebedo pali ipuwane

kapiyakapiya naha ilina kuwatema:ne, huiyatiya kebe lumagiti hiliyonomo kikipo dami-homene ebete atumu hiliyonomo naha ilina kuwatema:ne.

⁷ Ba:bema: wadiyala la: hiliyonomate la:eno malemale mani ba:ma ka:na na:miya:tenakuya:la:. Eta lumagiti kebako mani da:miya:temene, ba:be komoma: etate ebe iya:tumihino ebe ha:kiya ebene tepo ipuwoeno ukui dopamo keba ka:na ka:kodakoduimi, wadiyala ebete ba: ba:ba ka:na na:miya:ta:mene, huiyatiya ebete tepo ipuwoeno ubiha: komago a:kikama:mene, kalakala kapiyate ebegodolo nitanamene mabu Godote ba:bako ikamedawa malemalelo nemalagidolona.

⁸ Numa:la:, Godokono helo modobola la:eno emede komoeno hiliyonomo komokomo ipuwalo la: konomamo kowalubilinakoma:, iyo, ba: ba:ba ka:na ebete la:eno hiliyonomo modoboha: komokomo ba modobuilamelelame, la:godolo komo mani ba:gala ilina modobonomolo ba:pola:namena: la:le ebene komo hiliyonomo hidohido oko kowatihonama:.

⁹ Ba:bema: ba:be komo hawakalimima: ebene Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

“Puya:te awae ipuwalo demedehona,
 ebete malemalelo iba:tamo konomamo ikalamenako,
 iyo, ebene malemale hawakalimi komote
 iba:tamo emedena emedena tetelo bitanamene.”

¹⁰ Ba:bema: numa:la:, kebe Kodawate

hiliyonomo hiya:hiya: kikipo pali ododi-dawatamo dikamehonako ba:gala naha ilina tawakaluba:tamo atu gabodo modobolo da:kikalamenako, ebete la:eno modoboha: komokomo ipuwalo la: atumu ilinamo ba:gala mana:mo kakowalubilima:na:ta. Iyo, ebete la:tamo kikipo konomamo dopamo ikalamete, ba:bene ebena heloamo ba:bi kikipo ipuwane ilinate hidonomamo apepehonaka, ba:bema: kalakala konomola, mabu la: naha ilina uwate tetelo ebete la:eno malemale ikalame komodo la: ba:gala komo tawakalubi hiliyonomatamo modobo baa: kapimilo kikalame:na:ta.

¹¹ Ba: hibila, emedena tetelo Godote la:eno modoboha: komokomo hidonomamo bu-lamelelamenakomena:ta, la:le la:eno dogodogo komone hiliyonomo tetelo komo hiliyonomo tawakalubi atumu kowalubilinakoma:, iyo, ebe ubila ale la:eno malemale mani awaepa:tamo da:nikalame:, iba:te la: mabuma: kalakala tabo ebetamo ba:bo kadipatema:na:.

¹² Ba:bema: numa:la:, la:le la:eno malemale mani tama:mo da:miya:tenakoma, Godote ba:be gabodo ebena komo tawakalubino modoboha: komokomo komodobuilamelelamema:ne. Huiy-atiya la:eno ododi komodo ba:be hido komo kapiyate a:kuluhukamene, ao, awaepa:te ibino owalubi komo da:lawemena:, ba:ba tetelo atumu eta hido komote ba:ma ka:na kaku-luhukuma:ne, ba:bi tawakaluba:te ibino konomo kalakala Godotamo hununomamo ba:bo kadipatema:na:.

¹³ Iyo, ba:moe oko owati ipuwalo komopa:te la:eno tepo ipuwoeno hibi komo hidamo ba:ma

ka:na kumima:na;, la:le Kelisoko mabuma: kebe Hido Tabo dolamagiminakoma ba:be tabamo la: hibinomolo papamila:hanamata. Ba:gala iba:te ba:moe eta komo kakiya:tawahama:na;, la:eno malemale ipuwalo ibi konomamo keba ka:na kowalubiliuima, la: ba:be atu gabodo komo hiliyonomo tawakalubi atumu a:kowalubilinakomata. Ba:bema: hibila, la:eno ododi komoma: iba:te Godoko awagaminalo

¹⁴ ibino tepo ipuwoeno malemale komago la: ba emalagidole la: toetoe tabamo ba:bo kowadiya:paa:latelema:na:ta, mabu iba:te ba:moe komo umiya:, ebena malemale komote la: ipuwalo hidonomo oko bowatina.

¹⁵ Ba:bema: wadiyala a kalakala tabo Godotamo kadipatiya:, mabu ebete atamo da:hawakalimiya: ba:be malemale bada konomola:ka:, iyo, eta lumagiti ba:be dito ikaa:me komo ebena tabamo hibilo hawakalimi a:kamodobamene!

10

Puya:te Polokono Oko Owati Komokomo Kubadopoma: Da:ga:luya: Polote Iba:tamo Ebena Okoeno Hibi Komo Da:hawakalimiya:

¹ Ba:bema: na Polote naeno tepo ipuwoeno ukuilo la: betoelameholemata la:le naeno ubi komamo kopapamila:halema:. Numa:la:, la: komopa:te na mabuma: ba:ma ka:na ga:lanamata, “Ebete dopamo agodolo ba pemedena ebena taboeno helote hibilo kitanamiha:, iyo, ebete aeno helo tolemelo oko bepowatinami, huiyatiya ebete a ipuwane muhulamo da:tui ba:ba tetene tupuimiti ebena leta ipuwalo komo helo

tabo komokomo bolamaginapi!” Nale huiyatiya ba:bako daedae ukui tabo emalagidoloheno, Kelisokono tataba emede ukui komamo

² la: gala ba:ma ka:na katoelameholemata, wadiyala la: naeno ubi komamo na:papamila:huya:la:, mabu nale la:tamo hibilo kopema:nemo, ba:bema: ba:ba tetelo la:le naeno ubi komokomo ododililo la: da:pulamema, helo tabo olamagi komote nagodolo a:kitanamene. Huiyatiya la: ipuwalo puya:te a hibi okopino komo kubamo da:hawakaliminama, ba:ma ka:na la:le a ha:kiya aeno tepo ipuwoeno kuba ukui komodo oko owatima: da:ga:lanama, la: hidamo! A:iye, na ha:kiya naeno komo hibilo niya:tawanamo, nale la:tamo da:pemo naeno helote komodoboma:ne la: la:eno daedae ukui taboma: kopikiyahalamema:!

³ Ba:bema: numa:la:, a puya:te Godokono hibi okopima: deda:hanama:, ale hopo habalo ba emedena huiyatiya hopo haboeno ukui komamo kalaholohonaha:.

⁴ Ba: hibila, ale kebe ilinamo dalaholohonakoma: ba:bi ilina hopo habanapa:te atamo kikaa:miya:ha:, ao, a huiyatiya ba:bi helohelonomo alaholo ilina Godogodone uwatiya:ma:, ba:bema: ale ba:bi ilinamo Saitanakono hiya:hiya: alaholohoeno kala imi ba:bo anabulilamenakoma:.

⁵ Iyo, ba:bi ilinamo ale komopino ha:da amiho iya:tulame komo bekubahilamenakoma:, ba:gala kebe hiya:hiya: awagaha komamo iba:te Godokono hibi iya:tawa komago dalaholohona, ba:bi awagaha komo atumu ale hopamo a:piya:hekenakoma:. Ba:bene hopo habanapino

tepo ipuwalo kebe hiya:hiya: ukui komate da:pola:na, ale Godokono alaholohoeno ilinamo ba:bi hiliyonomo komo atumu kodakodalo ba uwate ba:bo matuhulamehokenakoma:, iba:te ibino hiliyonomo ukui komodo Kelisoko kapiyatamo kopapamila:halema:.

⁶ Ba:bema: Kolini sose tawakaluba:la:, keba tetelo la:eno hiliyonomo ododili komokomo ipuwalo la:le Kelisotamo da:papamila:halema, ale ba:be komo hibilo dumima:, galane tetelo la: puya:te papamila:ha ubiha:ma: gala da:keda:hama, a hibi okopa:te alaholoho ipuwalo kohidoma:nema: la:eno hiliyonomo papamila:haha: ododili komoma: kuba huiya la:tamo kikalamea:.

⁷ A:iye, la:le tawakalubi hunu nikapa:mo ulamenakomata, huiyatiya ba:bako kuba ukui komote la:godolo itana modoboha:! La: ipuwalo etate ebenu ukuilo ebe ha:kiya ebe Kelisokono hibi ta:matadawama: da:goena, wadiyala ebete a hibi okopino komo gala ba kemalagidolo ukui ba:ma ka:na na:lawa:mene, a ba: atumu Kelisokono hibi ta:matapima: eda:hanama:, ebe ha:kiya ebenu komoma: keba ka:na ka:goena ba:ba ka:na.

⁸ Ba:bema: la: nonolata, aeno helo komoma:nale ba:moi awagaha huiya tabo la:tamo olamagimo, huiyatiya nale ba:be komoma:hilopo a:kalawa:mo. Numa:la:, Kodawate ha:kiya ba:moe helo atamo hibinomolo ikaa:miya:, ale la: sose tawakalubi ulamepima: ba eda:hana la:eno hibima: midi ipuwalo ale la: kokodakoduilamea:, huiyatiya ebete atamo

helo kikaa:miya:ha: ale aeno eta ododi komamo la:eno hibima: midi komo kokubahilamema:.

⁹ Ba:bema: nale naeno hiya:hiya: leta ipuwalo kebe tabo kolamaginakomo, la: komopa:te ba:bi tabo ba uliho ba:mako ukui kubamo lawenakomata, Polote atamo tole ikaa:mema: kuda: ewagelena. Ao, naeno leta ododili ipuwalo naeno ubi komo eba ka:na kitanaha:.

¹⁰ Ba:gala la: komopa:te daedae ukuilo eta komo ba:ma ka:na ga:lanamata, “Polote ebeno leta ipuwalo atamo tole komo ikaa:mema: helonomo tabo bolamaginako, huiyatiya dopamo ebete ago ba pemedena ale ebeno apeno heloha: komo ba:bo umima:, ba:gala ebete aeno holoholo hapulu tabo dolamaginakui ale ebeno helo hibilo kuminakuiha:.”

¹¹ Ba:bema: la: puya:te ba:ba ka:na da:ga:lanama, wadiyala la: niya:tawahala:, keba tetelo a hibi okopa:te la:godolo kemedenaha:, ba:ba tetelo ale aeno leta ipuwalo kebe helo komo ka:hawakaliminakoma:, ba: hibila, ale la:tamo da:pikulima: ba:be atu helo komo aeno ododili ipuwalo la:le la:eno baidinomamo kumima:nemata!

¹² A:iye, puya:te a mabuma: kubamo demalagidolona, ibino daedae ukui komo bada konomola:ka! Numa:la:, ibi ha:kiya iba:tamo komo hiya:hiya: kukala dito miya:tenaka, mabu ibi iya:tawahala ba:bi atu kukalamo iba:te papamila:ha ya:lo a:tupuimiya:. Ba:be mabuma: iba:te tawakalubino holoholo hapulu ibi ha:kiya ibino kukala mabuma: ba:bo awagaminalenaka, huiyatiya puya:te ibino kukala da:wakamina iba:te ibi kubapima: dito ga:lana. Iyo, ba: ba:ba

ka:na iba:te tawakalubino hiya:hiya: komo ibino kukalamo modobolatelelamenaka, sose ipuwalo ibi ha:kiya ibi hunamo kowadiya:paa:latelema:.

Huiyatiya a Godokono hibi okopi ubihinola ale aeno komo ibino kukalamo modobolatele, ba:bema: diyala, iba:te a mabuma: eta daedae ukui tabo ba:ma ka:na da: ga:lamena:, “Tole komote Poluia:godolo bitana aeno kukalamo kopa-pamila:hama:!”

¹³ Numa:la:, ibino awagaha komo ba:gala a hibi okopino awagaha komo hiya:hiya:la, mabu iba:te awagaha ipuwalo komopino oko bekubahilamena. Huiyatiya aeno komo ba:ma ka:nala, Godote atamo dikaa:miya: ebete ba:be oko komoeno kuititi komokomo a ya:lo iya:tua:miya:, ale eta hibima: mididawoeno oko ipuwamo nogomokapoma:, iyo, ale Godogodone ya:lo tetelo da:lawiya:ma: ba:be oko kapiyama: awagaha tabo ba:ga:lanakoma:.

Numa:la: la: Kolini sose tawakaluba:te aeno oko komoeno kuititi komokomo ipuwalo hibilo ba:pola:namata,

¹⁴ mabu puya:te muhuluni pelamete Kelisokono Hido Tabo la:tamo da:polamagimi, a ba: ba:bi okopila, iyo, ale la:tamo da:pelamima: ba:ba tetelo ale eta lumagino oko ipuwamo kapogomoha:.

¹⁵ Ba:gala eta komo. Godote atamo dikaa:miya: ale ba:be oko komoeno kuititi komokomo ba iya:tawaha, modoboha: ale eta hibima: mididawoeno oko ipuwamo nogomote ebeno oko owati komoma: a ha:kiya a awagaminoe. Huiyatiya numa:la:, ale la: ipuwalo kebe oko kowatinama:

ba:be okoma: aeno ubi komo ba:ma ka:na bitana, la: hibima: midi ipuwalo ba apepeho, aeno okote la: ipuwalo atumu apete Godokono ubilo konomoma: eda:te,

¹⁶ ebete gigiho atamo ba:bo ka:hiya:midama:ne ale la: Kolini habanapino Guliki hopo hapuamo kotolamema:. Ba: hibila, puya:te ba:bolo demedehona ale iba:tamo Kelisokono Hido Tabo ba nola-magimi, a ha:kiya a eta hibima: mididawoeno oko komoma: a:kanawagahama:, mabu eta lumagiti ba:bi muhulu hopolo oko dopamo kanetupuim-
iha:.

¹⁷ Ba:bema: wadiyala a ba:moe eta komo kemalagidoluya:. Godokono Bukalo tabote ba:ma ka:na itana, “Lumagiti ha:kiya ebena ododi komoma: akawagamina:la:, huiyatiya Godote ebe ipuwalo hido oko dowatina, wadiyala ebete ba:be komoma: ba kalakala ebena Kodawa kapiya nawagaminamene.”

¹⁸ Iyo, ba: hibila, keba tetelo aeno Kodawate eta lumagi hido okodawama: da:goena, ebete ba:be lumagi ebena hibi kalakalago kolawema:ne, huiyatiya kebe lumagiti awagaha ipuwalo ebe ha:kiya ebe hido okodawama: da:goena, Kodawoeno kalakalate ebetamo a:kitanamene.

11

Kolini Sosete Komo Ha:da Amihopi Kelisokono Hibi Oelamepima: Da:ka:lamiya:, Polote Ibino Komoma: Tabo Dolamagiya:

¹ Ba:bema: Kolini sose tawakaluba:la:, la: nonolata, na ubila la: ba:moe eta tabo ulihoma: ubiha:ma: akeda:hala:, mabu nale naeno hibi

komo kohawakalimima: daedae ukui huiya tabo la:tamo kolamagima:nemo.

² Wadiyala la: ba:moe go tabo nemalagidolala: La:eno sose kapiyuimi ba: dubuino komo iya:tawaha: bohele huiyala, iyo, dopamo tetelo ba:be bohelete komo dubuino komoma: tuputupu ukui kapiya bernalagidolonami, ba:bene nale ebene nabiwima: ba eda:na, ebe kapiya dubutamo a:galuimimo, ba:be dubu ba: Kelisotela. Ba:bema: ba:ma tetelo komo dubate naeno hido bohele pilolo lawema: ubi da:miya:tena, nale ibino kuba ubi komo ba ulamelelamena, Godogodone kuba ododilipi mabuma: duluhukuna ba:be koete naeno tepo ipuwalo iba:tamo ba:bo mahiganako.

³ A:iye! La:le dopamo la:eno tuputupu ubi komo Kelisoko kapiyatamo hibilo ihatenakuimata, huiyatiya nale na:toletolenamo la:le ba:be hido ukui ta:mata gabo Saitanakono ha:da amiho komodo dito komiya:pama:, dopo kamena Ibiti kaluino ha:da amiho mulu komodo ebene kuba gabamo emogabuimi komamo keba ka:na ka:guya: ba:ba ka:na.

⁴ La: iya:tawahala a dopamo Ya:sukunu hibi komoma: kebe tabo la:tamo ka:polamagimima:, ba:gala la: iya:tawahala ba:ba tetelo la:le ebene Hido Tabo kalakalago uliti ebegodone kebe Gobogobo ka:lawiuima. Huiyatiya ba:ma tetelo ha:da amiho okopi ipuwalo etate pete Ya:sukunu komoma: eta hiya: tabo la:tamo da:polamagi, la:le ebene tabamo kalakalago a:papamila:huimata, iyo, la:le ba:be ha:da tabo dulima Godokono Hido Taboma: miditi, ba:bene ba:be lumagigodolo oko

dowatina la:le ba:be ha:da amiho gobogobo ba:bo lawimata.

⁵ A:iye! La:le ba:bako ha:da amihopino oko hununomamo adipatelo ibi Kelisokono hiya:nomo oelamepima: ka:laminamata! Huiyatiya numa:la:, Kelisokono hibi oelamepi ipuwalo na etama: ba eda:na, naeno tepo ipuwalo nale ba:moe komo niya:tawanamo, ba:bi ha:da amihopa:te kebe hiya:hiya: oko dowatihona, ba:bi okoeno helote eta kapiya deha:poto komodo naeno okoeno helo hibilo kagogolonaha:!

⁶ Diyala, komopa:te ba:ma ka:na da:ga:лана, nale eta ko sikulamo katonakuiha: ba:bema: na tabo olamagi iya:tawa hibilo kalawiya:ha:. Hibila, komo tetelo Godokono tabo olamagi tetelo naeno tabo madodote heloha:dopoma: eda:na, huiyatiya numa:la:, na Godokono hiya:hiya: taboeno ipuwa iya:tawanomola, iyo, la: dopamo komo hiliyonomo tetelo ba:be iya:tawa komo a hibi okopa:godolo hidonomamo uminakuimata.

⁷ Numa:la:, nale dopamo Godokono Hido Tabo la:tamo da:polamagimo, ba:ba tetelo la: ulihopi hunamo kowadiya:paa:latelema: na ha:kiya na hopamo ba ihate naeno oko mabuma: la:godone eta deha:poto huiya kalaweha:. Ba:bema: la:eno ukui ba:ma ka:na kitana, nale ba:be oko owati ipuwalo la:godone huiya laweheno, ba:moe gabodo nale la:tamo eta kuba bekododimo? A:iye, nale la:tamo dododimo ba:be komo ba: hido komola, kuba komoha:!

⁸ Huiyatiya diyala, komo hiya:hiya: sose kapiyuimipa:te naeno ododi komo kubama: da:ga:лана, mabu nale la: Kolini sose

tawakaluba:tamo oko ba owatina, nale naeno modoboha: komokomo ipuwalo iba:godone mani dito uwatenakuimo, la:godoneha:. Iyo, komo iba:te ba:be ododi komo pilo komoma: da: ga:lana, mabu nale ibino mani duwatanakuimo huiyatiya iba:godolo eta oko owatihino la: kapiyagodolo owatinamimo.

⁹ Ba: hibila, nale la:go demedenamimo ba:be tete ga:ga:nomolo naeno modoboha: komokomo ipuwalo nale eta deha:poto owalubi komo la:godone kalaweha:, mabu Ma:sadoniya hopoenno hibima: midipi ekaka:te da:pelami ibi kapiyate naeno modoboha: komo komodobuimima: mani natamo ba:bo pikanamiya:. Numa:la:, dopamo na oko owati ipuwalo eta temeteme la:tamo kikalamenakuiha:, ba:bema: ba: ba:ba ka:na nale galane tetelo atumu eta temeteme deha:potonomo la:tamo a:kikalama:mata.

¹⁰ A:iye, nale awagaha huiya tabo da:goemo, ba:be tabo ba: Kelisokono hibi tabola. ba:bema: nale ba:be tabo olamagima: Guliki hopo konomolo eta lumagiti na a:kaduhinama:mene!

¹¹ Ba:bema: la:le na mana:mo owalubiniha: komo nale hiya:hiya: tawakaluba:tamo ba nehawakalimi la:eno ukui ba:ma ka:na kitana, nale la: malemalelo hibilo kemalagidolenaha:? Ao, eba ka:naha:! Naeno tepo ipuwalo la: mabuma: hibilo ditana, ba:be malemale emalagidolo komo Godote iya:tawala!

¹² Numa:la:, nale naeno oko huiya laweaha: komo a:hawakaliminakomo, mabu na ubila nale naeno hibi ododi komo ba nehawakalimi, ha:da amiho okopino awagaha tabo olamagimi ko-

mote iba:godolo ba:bo kekelalamema:ne, mabu iba:te ha:da amiho tabo ba:ma ka:na olamagin- inaka, ibi ba:gala a hibi okopi, a hiliyonomate kapiyanomo gabodo atu oko bowatihonama:.

¹³ A:iye! Ba:bi dubate ibi ha:kiya ibi Kelisokono hibi oelamepima: ka:laminaka, ba:bema: tawakalubi ha:da kamiholamema: ibi ha:kiya ibi hibi oelamepino holoholoma: midilina, huiyatiya iba:godolo hibi komote kitanaha:, ibino oko owati ipuwalo ha:da amiho komo kokonomate ba:pola:na.

¹⁴⁻¹⁵ Huiyatiya la:la, ala, ale ibino ododili komoma: a:kala:wa:hama:. Numa:la:, Saitanate tawakalubi ha:da kamiholamema: ebe ha:kiya ebe Godokono eta hido a:la:mina nopodawamo midina, ba:bema: ebena okopa:te ebe ba ta:matana, iba:te atumu hopo habanapi ha:da kamiholamema: ibi ha:kiya ibi Godokono tuputupu emede okopimo midilina. Ba:bema: la:le ibino hiya:hiya: ha:da amiho ododili komone niya:tawahala:, ibino kuititi tetelo ibino kuba ododili mabuma: huiya modobonomolo kuwatema:na:.

Polote Kelisokono Eta Hibi Oemedawama: Ba Eda:na Ebena Oko Owati Ipuwalo Kebe Hiya:hiya: Temeteme Duwatanakui

¹⁶ Ba:bema: nale dopamo da:goemo ba:be atu tabo gala na:kagoemo, modoboha: eta lumagiti ebena ukuilo na hibi daedae lumagimo midini. A:iye, la: komopa:te na ba:bako lumagima: ya:lo da:midinima, kubaha:, huiyatiya wadiyala la:le naeno komoma: ba:be kuba ukui ba emalagi- dolo ba:moe naeno tabo nuliala:! Ba:moi ha:da

amiho okopa:te ibino hiya:hiya: awagaha tabo la:tamo keba ka:na kolamagiminaka, nale naeno hibi komo kohawakalimima: na ba: ba:ba ka:na daedae awagaha tabo kapiyakapiya atumu kako-lamagima:nemo.

¹⁷ Ba:bema: nale ba:ma tetelo kebe awagaha tabo dolamagimo, la: niya:tawahala: ba:be tabo nale aeno Kodawoeno ukui komamo a:kolamaga:mo, ao, na huiyatiya hopo habanapino daedae ukui komamo kolamagima:nemo.

¹⁸ Ba: hibila, la: ipuwalo komo ha:da amiho okopi hiliyonomate hopo habanapino ukui komamo ibino hiya:hiya: awagaha tabo bolamagiminaka, ba:bema: kubaha:, na ba: atu tabo olamagi gabodo ibi kota:matalema:nemo.

¹⁹ A:iye, la: Kolini sose tawakaluba:te la: ha:kiya la: mulu ukuipima: ba ga:lana, la: huiyatiya ba:bako daedaepino awagaha tabo ulima: konomamo kalakalahanamata!

²⁰ Iyo, ba: ba:ba ka:na komopa:te ibino ubilo la:tamo pelamete ibi ha:kiya ibi hibi okopima: ba pega:la la: ibi hibima: ba:bo midilimata. Ba:bema: ibi ipuwalo etate la: sose tawakaluba:te ebenu ubi komokomo kododilima: la: heloamo da:kiyahalami, ba:gala etate ha:da amiho gabodo mani la:godone dito duwati, ba:gala etate la: ebenu gubi ipuwamo da:magatali, ba:gala etate la:eno holoholo hapulu ebe ha:kiya ebe dadi-pati, ba:gala etate la: iduduputilamelo ebenu tabamo la: dalukuli, ba:ba tetelo la: huiyatiya ibi ubiha:ma: eda:haheno ibino ododili komokomo kubama: kaga:laha:.

²¹ Diyala, la:le a hibi okopino komoma: ba:ma

ka:na kubamo da:ga:lonama, ale ba:bako helo hawakalimi komo la: ipuwalo a:kododila:lema: mabu a tawakalubino mauba komoma: na:toletolehonama:, iyo, la: ba:bako tabo komodo la:eno ubi komo dihatenama, na Polotamo hilopo kikanamema:! Huiyatiya numa:la:, na hilopo la:godone a:kalawa:mo mabu tole komote a hibi okopa:godolo kitanaha:!

Ba:bema: ha:da amiho okopa:te ibino daedae ukuilo toleheno ibino awagaha tabo kebe komokomoma: dolamagiminaka, nale ba:ma tetelo naeno hibi komo kohawakalimima: ba:bi atu komoma: awagaha tabo la:tamo atumu kakolamagima:nemo. A:iye! Ba:moe tabo olamagi komodo na ha:kiya na eta daedae lumagima: komidima:nemo, huiyatiya kubaha:, wadiyala la: hidamo nulia:la:.

²² Ba:bi ha:da amiho okopa:te Yunapino hawi tawakalubima: eda:ha komoma: awagahana, huiyatiya na ba: atumu Yunapima: keda:namo. Ba:gala iba:te Isalaela tawakalubima: deda:hana ba:be komoma: kawagahana, huiyatiya na ba: atumu Isalaela lumagima: keda:namo. Ba:gala iba:te A:ibalahamakono eyoni gugudima: deda:hana ba:be komoma: kawagahana, huiyatiya numa:la:, na ba: atumu ebeno eta eyoni guduma: keda:namo.

²³ Ba:gala iba:te awagaha ipuwalo ibi ha:kiya ibi Kelisokono okopima: kaga:lana, huiyatiya na ebeno oko atumu ba kowatina naeno oko ipuwalo dikulihui ba:bi gaoeno hido komote ibino gaoeno hido komo hibilo na:gogolona. A:iye, na niliya! Nale ba:bi ha:da amihopino awagaha olamag-

imi tabo ta:mata komodo na ha:kiya na watoha:
daedae lumagima: a:midimo!

Ba:bema: wadiyala la: naeno hibi okoeno komokomo hidamo niya:tawahala:, mabu nale Kelisokono oko owati ipuwalo naeno okoeno helote ibino okoeno helo konomamo a:gogolui. Ba: hibila, Kelisoko mabuma: komo hiliyonomo tetelo tawakaluba:te na kubamo anagalinamehonenakuya: ba:gala gabomana:te na du genamamo dito ihatenenakuya:, ba:bema: ba:bi netewa komodo naeno temeteme komate ha:da amiho okopino temeteme komo konomamo atumu a:kagogoliya:. Ba:bene komo hiya:hiya: tetelo nale hoe olalati ipuwamo hibilo a:nopeganakuimo,

²⁴ ba:ma ka:na paibo hiya:hiya: tetelo Yuna:pa:te giya:pa:pa: ilinamo 39 teta:mo na dito a:na:miga:natenenakuya:,

²⁵ ba:gala netewa-kapiya hiya:hiya: tetelo komo hibima: midiha:pa:te na kukamo anagalinamehonenakuya:, ba:gala eta tetelo iba:te na anaka-punamema: nakolamo mapenamuya:. Ba:bene netewa-kapiya hiya:hiya: tetelo na komopa:go ko palai boga:go ba wapata:lame aeno bogete beyamo dito ululunakui, ba:gala eta tetelo ba:mako olalati da:pi nale kapiya hegela ba:gala kapiya du konomolo kehaha: kolomoeno beyate dito okoa:natenenati.

²⁶ Ba:bene nale Kelisoko mabuma: hiya:hiya: hiliyonomo hopodo ba pata:na, komo hiya:hiya: olalati komate natamo a:pikulinakuya:, iyo, hiya:hiya: hulama beya komo, ba:gala puya:te wapata:lamepino ilina iba:godone heloamo

duwatenaka ba:bi pilo dubuino komo, ba:gala naeno Yunapi ba:gala komo Yuha:pi ibino mauba komo, ba:gala kebe olalati komate koko habalo ba:gala dito hopolo ba:gala kehaha: kolomolo dikulihona ba:bi komo, ba:gala puya:te ha:da amiho gabodo hibima: midipi ekakimo demedehona ibino kuba ododili komo, ba:moi ba:bi hiliyonomo hiya:hiya: olalati komate natamo hibinomolo pikulinakuya.

²⁷ Ba: hibila, nale naeno kokotamo menemene oko ba owatihona komo hiya:hiya: kodakoda komo atumu a:kulamenakuimo, ba:bene komo tetelo u wata komote na dito miya:panenakui, ba:gala komo tetelo baa: kape komo ba:gala beya kape komate na unamenakuya:, iyo, komo tetelo nale baa: naha komoma: ba:gala laha genama komoma: ba:gala apa:mo pupulino ilina komoma: modoboha: komokomo hibilo iya:tawanakuimo.

²⁸ Ba:bema: numa:la:, ba:makomako hiya:hiya: temeteme komate nagodolo ba pola:na, naeno eta ko temeteme atumu ba:ma ka:na kitananako, nale komo hiliyonomo hopoeni hiya:hiya: sose tawakalubi ba malemalelatele ibino modoboha: komokomoma: nale koamo emalagidolenamo. Iyo, iba:godolo kebe temeteme komate dikulihonaka nale atu temeteme komo hiliyonomo beka-iya:tawanakomo.

²⁹ Ba:bema: ibi ipuwalo etate heloha:ma: deda:mene, nale ebe owalubima: atumu heloha:ma: keda:ma:nemo, ba:gala keba tetelo etate kuba ododi ipuwamo da:negamene, nale ebe mabuma: naeno tepo ipuwalo konomo menemene komo kiya:tawama:nemo.

³⁰ Ba:bema: numa:la:, kebe komate naeno heloha: komo ba:gala naeno modoboha: komo da:hawakalilamenaka, ba:bi komokomo kapiyama: na awagahalo bolamaginakomo.

³¹ Ba: hibila, aeno Kodawa Ya:sukunu Nabiwi ba: Godotela, ba:bema: wadiyala tawakaluba:te ebe emedena emedena tetelo hunamo nadipate-nakamena:, iyo, ebete naeno tepo ipuwoeno komo iya:tawala, nale dolamagitamo ba:be tabo ha:da taboha:

³² Ba:bema: wadiyala la: ba:moe komo niya:tawahala:, nale ya:lo tetelo Dama:sakase ko habalo ba emedena, ba:be hopoeno Ko Gawadubu Aletasiko mabuma: ebena eta hopodawate ba:be ko haba namutudawama: ba eda:na, ebete ebena alaholohopi ba:bo kiyalamiya: iba:te na lawenete du genamamo dito kihatenema:. Ba:bene ba:be komo ododima: komo lawamepa:te haba kaloeno hiya:hiya: gighammo tolameholete, nale ba:moe habane uluhuku komo ba nelatimi,

³³ huiyatiya eta dulu naeno komo mabuluba:te na ele kuiha ipuwamo adipininate kala hunudu hopamo da:nadunateneniya:, nale ba:be gabomani dubuino helo ipuwane ba:moe gabodo ba: dito alahula:niya:mo.

12

Polokono Baiditi Hiya:ma: Deda:hamiya: Ba:be Komo Ba:gala Ebena Eta Ko Temeteme Komoma: Tabo Dolamagiya:

¹ Numa:la:, awagaha tabo olamagi ipuwalo eta hido gaote a:kuluhukamene, huiyatiya

la:tamo da:pikuli ba:bi ha:da amiho okopino hiya:hiya: awagaha tabo mabuma:, wadiyala na ba: atumu komo awagaha huiya tabo la:tamo kakolamagima:nemo. Ba:bema: dopamo eta lumagino baiditi hiya:ma: ba eda:hame, Kodawate kebe hiya:hiya: hidohido komo ebe diya:tumiya:, nale ba:ma tetelo ba:bi komo la: kokiyalamema:nemata.

² Iyo, na ba:be dubuino komo iya:tawanomola, ba:ma ka:na ebetamo hanohano komote duluhukuya: ba:ba tetene tupuimiti ba:mamo puluhuku 14 gogote a:petohui. Ba:bema: ba:be dubuino baiditi hiya:ma: deda:hamiya: ba:be komo ba: ma:ka:nala, ebete Kelisoko ipuwalo ba emedena, eta tetelo Godote ebe ebenu Hununomo Habamo magatate ebe ba:bamo dito nadipiya:. Huiyatiya numa:la:, ba:ba tetelo ebete ebenu apa:go Hunu Habamo da:nodoluya: o ebenu gobogobo kapiyate da:nodoluya:, ba:be komo na hibi iya:tawaha:, Godoko kapiyate iya:tawala.

³⁻⁴ Ba:bema: nale atu tabo gala na:kagoemo, na iya:tawala Godote ba:be dubu ebenu Kalakala Habamo hibilo a:magatuya:, huiyatiya na iya:tawaha: ebete ebenu apa:go ba:bamo da:nodoluya: o ebenu gobogobo kapiyate da:nodoluya:, mabu ba:be komo Godoko kapiyate iya:tawala. Ba:bene ba:ba tetelo Hunu Habalo ebetamo duluhukuya: ba:be komo ba: ba:ma ka:nala, ba:be dubuti komo hiya:hiya: koko hanohano komo ba:bo ulihuya:, iyo, hopo habanapa:te ba:bi komo ibino tabamo hawakalilamema: kamodobonaha: ba:gala

iba:godolo talona bitana ba:bi komokomo olamagimima:.

⁵ Ba:be mabuma: nale ba:be dubuino komoma: awagaha huiya tabo ba olamagi, huiyatiya naeno komoma: eta awagaha tabonomo olamagihino, kebe komate naeno heloha: komo ba:gala naeno modoboha: komo da:hawakalilamenaka, ba:bi hiya:hiya: komo kapiyama: olamaginakomo.

⁶ Numa:la:, nale naeno oko komoma: awagaha tabo olamagima: ubi hibilo nihatetale, nale hibi daedaedawama: ba:ka:eda:na: mabu naeno hiya:hiya: tabote hibinomoma: beda:hana:. Huiyatiya na ha:kiya naeno komoma: awagaha tabonomo a:kolamaga:mo, mabu na ubi-hinola eta lumagiti ba:bako awagaha tabo uli komodo na hunamo adipanatene! Wadiyala nale oko owati ipuwalo kebe komo kododilina-komo ba:gala kebe tabo kolamaginakomo, tawakaluba:te ba:bi komo kapiyado naeno hibi komo hidamo na:lawa:mena:, awagaha tabo olamagi komodoha:.

⁷ Numa:la:, kebe dubuino baiditi hiya:ma: eda:hame komoma: dolamagimo, na ba: ba:be dubula, huiyatiya ba:ba tetelo nale kebe koko hanohano komo kulamiya:mo, Godoko ubihinola nale ba:bi komoma: awagahama:. Ba:be mabuma: ebete Saitanatamo modobo tabo bolamagiya:, ebete ebeno eta kuba ododi nopodawa natamo ba poeme ebete natamo eta konomo temeteme kikanamenakoma:, iyo, ba:be temetete naeno ape ipuwalo tete ga:ga:nomolo kitanama:ne nale awagahakapoma:.

⁸ Ba:bema: netewa-kapiya hiya:hiya: tetelo nale

aeno Kodawa betoemehonakuimo, ebete ba:be temeteme komo nagodone kuluhukutima;

⁹ huiyatiya ebete naeno tabo ba huiya na:goiya; “Ao, a:kuluhukuta:mo. Nale ama:tamo kebe malemale komo da:hawakaliminamo, ba:be malemale komote amia:no temeteme ipuwalo ama: ba:modobuiminakomena:ta. Ama: numa; kebe lumagiti ebena heloha: komo dumina, naeno helote ebe ipuwalo naeno hido oko hibinomolo kupula:ma:ne.”

Ba:bema: Kolini sose tawakaluba:la; nale naeno hiya:hiya: heloha: komoma: konomo kalakala ba lawe awagaha tabo hibilo kolamagima:nemo, mabu na iya:tawala ba:bako heloha: komote nagodolo ba itana, Kelisokono helote na ipuwalo kebe oko kowatina, tawakaluba:te ba:be hido komo ba:bo kumima:na:

¹⁰ Ba:bema: hibila, Kelisoko mabuma: naeno ape ipuwalo da:pola:na ba:bi heloha: komo, ba:gala komopa:te na iduduputinamelo hiya:hiya: tabo da:ga:lanana ba:bi komo, ba:gala nale hiya:hiya: kodakoda komo ipuwalo demedenamo ba:bi komo, ba:gala komopa:te alaholoho ipuwalo temeteme natamo dikanamena ba:bi komo, ba:gala komo hiya:hiya: olalati komo atumu, ba:bi hiliyonomo komate natamo ba ikulina na kalakala kapiya ba:lawenakomo, mabu keba tetelo nale naeno heloha: komokomo dulamenakomo, ba:ba tetelo hibi helote na ipuwalo oko bowatinakomene.

*Polote Kolini Sose Tawakalubino
Komoma: Ebena Ukui Bilibilima: Eda: Komo*

Da:hawakalimiya:

11 Ba: hibila, Godote na owalubiniha:tale na ipuwalo eta hido komote ba:ka:-itanana:. Ba:be mabuma: naeno awagaha tabo olamagi ipuwalo na ha:kiya na daedae lumagima: a:midimo, huiyatiya numa:la:, nale eta gabo hibilo kumiha: la:eno kuba ukui komokomo la:tamo kohawakalilamema:. Iyo, la:le la:eno hibi ukuilo naeno oko mabuma: na na:milinamehonetale, nale awagaha tabo la:tamo ba:ka:-olamagina:. La: huiyatiya na milinamehoneheno komo ha:da amihopino oko hununomamo adipatelo ibi Kelisokono hiya:nomo hibi oelamepima: ka:laminamata. A:iye, numa:la:! Kelisokono hibi oelamepi ipuwalo na etama: ba eda:na, nale ba:moe komo niya:tawanamo, ba:bi ha:da amihopa:te kebe hiya:hiya: oko kowatihona, ba:bi okoeno helote naeno eta kapiya deha:poto okoeno helo komodo hibilo kagogolonaha:!

12 Iyo, Godokono helo kohawakalimima: nale komo hiliyonomo tetelo ebena hiya:hiya: hanohano komo la: ipuwalo ba ododili, na eta kapiya tetelo ba:be oko kowatima: ubiha:ma: keda:nakuiha:. Numa:la:, ba:bi hanohano ododili komate naeno komo ba:ma ka:na hawakalimina, nale Kelisokono hibi oelamepi ipuwalo etama: hibilo eda:namo.

13 Huiyatiya diyala, la: komopa:te ba:ma ka:na da:ga:lonama, nale la: Kolini sose tawakaluba:tamo hido owalubi kihateha:. A:iye, nale hiya:hiya: sose ipuwalo oko ba owatina kebe owalubi komo iba:tamo dikalamenakomo, ba:bi hiliyonomo komo ipuwalo nale eta kapiya

hido ododi komo la:tamo kamawada:ha! Nale kapiya komonomo la:tamo kododinakuiha:, ba:be komo ba: nale naeno modoboha: komoma: la: manima: kakiyalamenakuiha! Huiyatiya diyala, la: komopa:te daedae ukui lawete la:eno hido ododiha: komo naeno kuba ododi komoma: da:midiuma, ba:bema: la: ubila:ka:, la:le la:eno kuba ododi komo naeno kubama: ba ga:la, nale la: ba:ka:toelameholetama la:le ba:be kuba kegebolenamema? A:iye, ba:be daedae ukui komoma: nale la: a:katoelamehola:mata mabu nale kuba la:tamo kododiha:!

¹⁴ Ba: hibila, ba:ma tetelo nale la:tamo gala kakapema: na:hidomo, iyo, nale la: gala da:kapulamema, ba:moe ba: netewa-kapiya tetema: keda:ma:ne. Huiyatiya naeno pe komoma: eta kuba ukui akalawa:la:, mabu nale naeno modoboha: komoma: la: manima: a:kapikiyalama:mata. Ao, na ubihinola la:eno ilina ba:gala mani puwatema:, na huiyatiya ubi konomola la: malemalelo kopowalubilima:. Numa:la:, Godokono ubi komote a hopo habanapa:tamo ba:ma ka:na bitana, keba tetelo hegehege guguda:te ibino nabi menokobi owalubiliha:pima: deda:hana, kubaha:, huiyatiya nabi ba:gala menokobi iba:te hiliyonomo tetelo ibino guguda:tamo hidohido owalubi komokomo na:miya:tenakamena:.

¹⁵ Ba:bema: nale la: mabuma: naeno mani ba:gala ilina hiliyonomo dupula:lemo, ba:gala la: kowalubilima: nale naeno ka:ka: gobogobamo dito dihatemo, nale konomamo kokalakalama:nemo. Iyo, nale kebe malemale komago la: demalagidolenama, ba:be malemale

bada konomola:ka:, huiyatiya la:eno malemale natamo keba ka:na kitana? Deha:potoma: kuda: eda:na!

¹⁶ Ba:bema: la: hiliyonomate iya:tawahala, nale kebe tabo kolamagimo ba:be tabo ba: hibila, ba:ma ka:na nale eta kapiya tetelo la: manima: kakiyalameha:! Huiyatiya diyala, la: komopa:te na mabuma: eta kuba tabo ba:ma ka:na da: ga:loma, “Polokono ha:da amiho mulu ukui gabodo ebete a ebene guba:mo a:magatui!”

¹⁷ A:iye, nale kebe hiliyonomo okopi la:tamo dopamo da:poelamenakuimo, ibi atumu ibi ipuwalo eta kapiyate eta hido komo la:godone ha:da amiho gabodo lawema: ukui kapihateha:!

¹⁸ Ba:gala numa:la:, nale dopamo Taitasiko la:tamo pema: ba kiyame ebe ba:gala eta hibima: mididawa ekawa:go la:tamo da:poelamimo, ebete la:tamo puluhukuti ha:da amiho gabodo la:godone bada hido komo ka:pelawi? A:iye! La: iya:tawahala ebene komo, ebe ba:gala na, a oko owati ipuwalo aeno tepo ipuwoeno ukui kapiyanomoma: ba eda:hana, ale atu nato bobodo tuputupulu wapata:nama:.

¹⁹ Ba:bema: a puya:te Godokono hibi okopima: deda:hanama:, ale ba:moe leta ipuwalo kebe hiya:hiya: tabo kolamagiminapema:, diyala, la: komopa:te ba:bi taboma: ba:ma ka:na da: emalagidoloma, komopa:te a kuba ododilipima: ba ga:la, ale ibi tolelamelo la:eno holoholo hapulu a ha:kiya a kuba ododiha:pima: ba:bema: ga:lanama:. Ao, eba ka:naha:! Ale Godokono holoholo hapulu ba la:mota:hana, eta lumagi tolemeheno Kelisokono ukui tabo kapiya

bolamagiminakoma;, iyo, a ubila ale aeno hiliyonomo tabamo la: hibima: midi ipuwalo kokodakoduilamema;, mabu la: ba: aeno hidohido mabulubilata.

²⁰ Numa:la;, naeno ukui bilibili komote ba:ma ka:na itana, nale la:tamo pete la:eno hiya:hiya: ododili komo da:pulamelelamema, ba:ba tetelo diyala, naeno kalakalate la:tamo da: a:kitanamene. Ba:bene ba:ba tetelo nale naeno ubiha: komodo kebe komokomo la:tamo da:pododilimo, diyala, ba:be mabuma: la: komopa:te natamo atumu da: a:kakalakahamata.

Iyo, ukui bilibili komote nagodolo bitana, mabu na ubihinola la:godolo ba:makomako kuba komo pulame — olowabeletihui komo, ba:gala komopino ilinama: mauba komo, ba:gala tepo ipuwalo koete tiyolo mahiga komo, ba:gala lumagiti ebe ha:kiya ebe kapiya emalagidolo komo, ba:gala komopi iduduputilame komo, ba:gala komopino komoma: tabo ga:la komo, ba:gala awagaha komo, ba:gala hiya:hiya: utitata komo.

²¹ Iyo, na iya:tawala la:le kebe koko kuba dopamo dododilinakuima, la: ipuwalo komo hiliyonomate ba:bi kuba ipuwane Godotamo hibilo kohobila:haha:, ba:ma ka:na kamenakamena pilo komo ba:gala bohelemele pilo komo, ba:gala tepo ipuwoeno kuba dalowa: ukui hawakalilame komo, ba:gala bohelemela:tamo kateneno kuba ubi tabo ga:la komo, ba:bako hiya:hiya: kuba la: komopa:te hibilo kamiya:paleha:. Ba:bema: naeno ukui bilibili komo bitana, mabu nale la:tamo gala da:kapemo, ba:ba tetelo diyala, nale

la:eno kuba ododili komoma: konomamo da: pi-
himo, iyo, la:eno holoholo hapulu naeno Godote
hilopo natamo ba:ba ka:na dikanamemene.

13

*Polote Leta Kuititi Hapulu Komo Owalubi Tabo
Heloamo Dolamagiya:*

¹ Iyo, nale la:tamo gala da:kapemo, ba:moe ba:
netewa-kapiya tetema: keda:ma:ne. Ba:bema:
ba:moe ba: eta komola, Godokono Bukate
a biya:tua:mena, keba tetelo eta hibima:
mididawate ha:kiya pete eta lumagino ododi
komo kubama: da:pegoemene, ale ebena tabo
a:kulia:ma:, huiyatiya netewa o netewa-kapiyate
ebena kuba komo da:pehawakalimimina:, ba:ba
tetelo ale ebetamo kuba huiya kikamema:nema:.

² Ba:bema: la: puya:te dopamo hiya:hiya: kuba
dododilinakuima, ba:gala la: puya:te ba:ma tetelo
kuba dododilinakoma, na peheno la: hiliyonomo
dopamo ba:ma ka:na kiyahalamemata, nale
da:pemo la: kuba ododilipi hiliyonomatamo
la:eno kuba huiya kopikalamema:nemata.
Numa:la:, nale dopamo da:pimo, ba:be tete ba:
naeno netewa tetema: edi, puya:te ba:ba tetelo
kuba ododili ipuwalo da:pola:nui, nale ibi ba:moe
atu tabamo ba:bo pikiyahalamimo.

³ A:iye! Nale la:go lutaha: tetelo la:le
ba:ma ka:na olamagimimata, ale Kelisokono
helo Pologodolo hibilo dumima: ebe hibi
okodawama: ba:bo koga:lama:nema:. Ba:bema:
tete tatalila, la:le naeno komo ba:ma ka:na hibilo
kumima:nemata, naeno tabo olamagi komodo
Kelisote ha:kiya la: ba:bo kokiyahalamema:na:ta,

iyu, ebete la: ipuwalo ebenu oko ebenu helo konomamo ba owatina la:tamo kuba huiya ikalamema: heloha:ma: keda:naha:!

⁴ Numa:la:, dopamo Kelisote ebe ha:kiya ebe heloha:dawama: da:midiya: ba:ba tetelo kuba ododilipa:te ebe keha pihigamo pihomotete ikoko ba:bo alukulimiya:, huiyatiya kalakala konomola, ba:ma tetelo ebete Godokono heloamo ka:ka:go bemedena. Ba:bema: hibila, Kelisote dopamo heloha:ma: keba ka:na kediyaya:, a ebenu hibi okopa:te ba: atumu heloha:ma: eda:hanama:, huiyatiya ale ebe ipuwalo ba emedena Godokono helo ba:bo kolawema:nema:, ale la: mabuma: hiya:hiya: oko hidamo kowatihonama:.

⁵ Ba:bema: wadiyala la: ha:kiya la:enu hiya:hiya: komo hidamo nulamenala:, mabu diyala, la: hibima: midi ipuwalo kuda: emedehonamata o da: kemedehonaha:. La: iya:tawahala, la: puya:te hibima: midi ipuwalo demedenama, Ya:su Kelisote la: ipuwalo hibilo bemedena, aba: hibila:ka:? Huiyatiya numa:la:, la: puya:te hibima: midi ipuwalo emedenahenu, la: niliya!

⁶ Ba:gala na ubila la:le aenu komo atumu hidamo na:kulamenala:, mabu ba:be komodo la: kiya:tawahama:nemata, a puya:te Godokono hibi okopima: deda:hanama:, ale hibima: midi ipuwalo hibinomolo bemedenama:.

⁷ Ba:bema: ale Godoko betoemehonakoma: la:le la:enu hiliyonomo ododili ipuwalo eta kapiya kuba ododikapoma:, mabu a ubila la: Godokono umi ipuwalo tuputupu komokomo kapiya ododili. Huiyatiya numa:la:, la:le

tuputupu ododili komokomo ipuwalo hibilo demedenama, a ubihinola tawakaluba:te la:eno emede komoma: a hunamo wadiya:paa:te, ao, iba:te daedae ukuilo la: hidohidopima: ba ga:la huiyatiya a kubapima: da:kaga:lamena:, ale ba:be komo ko komoha:ma: koga:lama:nema:.

⁸ Ba: hibila, Godokono hibi tabo olamagi oko owatima: ale eta duhimi komo ododima: kamodobonaha:, mabu ebete modobo helo atamo nikaa:mena ale kapiya komonomo kododima:, ba:be komo ba: ale ebeno hibi komo da:hawakaliminakoma: ba:be komola.

⁹ Numa:la:, keba tetelo ale aeno heloha: komo ba iya:tawaha huiyatiya la: hibima: midi ipuwalo helohelopima: eda:halo dulamena, ba:ba tetelo aeno kalakalate hibilo bitana, iyo, ale Godoko betoemehonakoma: ebeno owalubi komodo la: hibima: midi ipuwalo kodakodalo gala kakala:mota:hanama:.

¹⁰ Ba:bema: konomo komo ba: ba:ma ka:nala. Nale la:godone muhululu ba emedena ba:moe leta ododiti la:tamo poememo, mabu na ubihinola nale da:pemo ba:ba tetelo nale la:eno hiya:hiya: kuba ododili komoma: la: heloamo ba pikiyahalame kuba huiya la:tamo dito pikalame. Ba:bema: na peheno wadiyala la: dopamo la:eno kuba ododili komone nohobila:hala:, ba:bene Kodawate kebe helo natamo dikanamiya:, nale ba:be heloamo la:eno hibima: midi ipuwalo la: kopekodakoduilamema:nemata. Ba: hibila, ebete helo natamo kikanamiya:ha: nale la:eno hibima: midi komo kokubahilamema:.

Polote Kuititi Nolata Tabo Komokomo Dolamagiya:

11 Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la:, ba:moe leta kuititi hapulu nale la:tamo yawo tabo bolamagimo. Wadiyala la: la:eno ukui konomamo nihatenakuya:la:, la:le la:eno hibima: midi ipuwalo kodakodalo gala kakala:mota:hanama:. Ba:gala la:le awaepi kowalubilima: nale la: da:kiyalamema, wadiyala la: ba:be tabamo na:papamila:hala:la:, ba:bene ukui kapiyama: ba eda:ha hido tataba ipuwalo nemedenala:. Ba:bema: la: ba:ba ka:na ba emedehona, pote malemale komo ba:gala hete komo tawakaluba:tamo dikalamena, ba:be Godote la: ipuwalo bemedenamene.

12 Wadiyala la: da:kapiyuimima la: hiliyonomo etapa:te etapino kokoto uwatehuilo na:pa:watamehuiya:la:.

13 Godokono tawakaluba:te ba:malo demedehona, ibi hiliyonomate ibino nolata tabo la:tamo poelama:.

14 Wadiyala Kodawa Ya:su Kelisogodone duluhukuna ba:be malemale komo, ba:gala Godogodone duluhukuna ba:be malemale emalagidolo komo, ba:gala Hido-talona Gobogobogodone duluhukuna ba:be kalakalago kapimilo emede komo, ba:bi komate la: hiliyonomagodolo na:pola:namena:. Ba:moe ba: naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.

GODOKONO HIDO TABO
The New Testament in the Tabo Language, Aramia
Dialect, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Aramia) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Aramia) (Tabo)

Dialect: Aramia River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-03-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025

3c340006-f955-5c23-b3a5-6598deca5d75